

SLOVENSKI NAROD

iznaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod večinoma mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.551

Diplomatska bitka za kufisami:

Mir ali vojna v Španiji?

Angleška akcija za doseg premirja v Španiji je naletela na hud odpor v Italiji, ki hoče za vsako ceno doseči zmago generala Franca — Angleška grožnja generalu Francu

Pariz, 25. junija. br. V rimskih krogih z veliko pozornostjo zasledujejo prizadevanje angleške vlade za doseg premirja v Španiji. Italijanski tisk smatra akcijo angleške vlade za zelo previdno in pametno in baš zaradi tega ne veruje, da bi Anglija silila k premirju v Španiji, ki je po mnenju italijanskih krogov v sedanjem trenutku nedosegljivo, vrhu tega pa bi taka akcija po mnenju italijanskega tiska prinesla le blamažno onem, ki bi se za to zavzemal.

Docela drugačno naziranje pa izraža angleški tisk. Ker so sedaj v londonskem odboru za neumeščanje odstranjen glavne težave za uveljavljanje angleškega načrta glede umika tujih prostovoljcev in poostreje kontrole na vseh španskih mejah, naglašajo oficijozni londonski listi, med njimi zlasti »Times« in »Daily Telegraph«, da bo angleška vlada sporedno z uveljavljanjem angleškega načrta takoj podvzela akcijo za sklenitev premirja med obema španskima taboroma. »Times«, ki tolmači stališče angleške vlade, piše, da je premirje neobhodno potrebno, ker bo le na ta način prišlo do neposrednega stika med obema španskima taboroma. Vsak bo moral nekoliko popustiti, da se likvidira krvava državljanska vojna in tako najde srednja pot za ure-

je zastopal zlasti ministrski predsednik Negrin, ki pa je imel proti sebi močno opoditev španskega problema, pri kateri ne bi prišla do izraza ne zmaga generala Franca ne poraz valencijske vlade.

Italijanski listi označujejo take načrte za absurdne in nemogoče po vseh strahotah dveletne državljanske vojne v Španiji. »Tribuna« očita Angliji, da hoče igrati zmag generala Franca in preprečiti uveljavljanje njegovega režima. Taka akcija bo po mnenju lista naletela na nepremostljive težave. V londonskih krogih je to očividno inspirirano pisanje italijanskega tiska izvalo veliko začudenje, ker je v popolnem nasprotju z obveznostmi, ki jih je prevzela Italija s sklenitvijo italijansko-angleškega sporazuma, ki naj tvori uvod v likvidacijo španskega problema.

Pariz, 25. junija. »Jour« poroča iz Barcelone, da je imela španska vlada tri ure trajajočo sejo, na kateri je proučila celokupni notranji in zunanji položaj republikanske Španije v zvezi z noto angleške vlade, ki sporoča sklepe londonskega odbora in zahteva izjavo španske vlade. Čeravno o seji ni bilo izdano nikakoli uradno poročilo, se doznava, da je španska vlada v načelu pristala na angleški načrt glede umika tujih

prostovoljcev in je tudi pripravljena pristati na pogajanja za premirje. To stališče zicijo radikalnih krogov. Ni izključeno, da zaradi tega nesoglasja pride do nove krize španske vlade.

London, 25. junija. br. »Daily Express« poroča, da namerava ministrski predsednik Chamberlain odpoklicati angleškega generalnega agenta pri generalu Francu Robertu Hodgsonu, če ne dobi od generala Franca popolnega jamstva, da bo prenehal z napadi na angleške trgovske ladje. V tem primeru bo moral tudi Francov zastopnik v Londonu vojvoda Alba zapustiti London. »Times« piše, da je rešitev španskega problema sedaj v glavnem odvisna od Mussolinija. List misli, da odleva Mussolini z odpoklicem italijanskih čet iz Francove Španije zaradi tega, ker misli, da bo državljanska vojna v Španiji trajala najmanj še leto dni. Toda če hoče resnično služiti stvari miru, se mora pridružiti angleški akciji in storiti vse, da se čimprej napravi konec prelivanju krvi v Španiji. Po informacijah »Timesa« je republikanska španska vlada pristala na premirje pod pogojem, da se odpravijo iz Španije vsi tuji prostovoljci, ker se bo še le potem jasno videlo, da čigavi strani so Španci.

Tri leta dela vlade g. dr. Milana Stojadinovića

24. junija. Danes so se dopolnila tri leta, odkar je na vodstvu države vlada g. dr. Milana Stojadinovića. Stopajoč ta dan v četrto leto dela za državo in narod, proslavlja vlada dr. Stojadinovića svoj triletni jubilej z velikim ponosom, da je prva jugoslovenska vlada od osvobodjenja do danes, ki je na upravi države že polna tri leta. Ona se ponosa tudi s tem, da je prva jugoslovenska vlada, ki je bolj od vseh prejšnjih vlad ustvarila ono, kar je obetala, ko je stopila na dolžnost. Ona torej ne slavi samo doigo dobo svojega obstoja, temveč tudi svoja velika dela, ustvarjena v vseh področjih našega javnega življenja in gospodarske dejavnosti, dela, priznana ne samo od prijateljev, ki ji žele dolgo življenje in plodnem delu, temveč tudi od onih, ki ji zavidajo njen uspeh, intrigujejo in si žele oblasti, v zmožni veri, da je za upravo države dosti biti na oblasti. Ničesar pa ni bolj pogrešno od želje biti na oblasti radi oblasti. To najbolje dokazuje samo delo vlade dr. Stojadinovića v teh treh letih. Povsod, v vsakem ministrstvu, se vidijo dela, ki jih je narod že davno želel, ki pa jih je prvič izvedla šele vlada dr. Stojadinovića, čeprav so prejšnje vlade poskušale, da jih izvedejo, pa pri tem niso uspeli. Ni torej dovolj, biti samo na oblasti. Od vlade se zahteva mnogo več, zahtevajo se dela. Teh del je dala vlada dr. Stojadinovića v taki izobilici, da jih ni mogoče vse naštet. Lahko se podčrtajo samo najvažnejša, ki bodo vsakemu pokazala, kakor zna politično misliti, da je vlada dr. Stojadinovića storila v vseh pravih javnih delavnosti več od vsake prejšnje vlade in v nekaterih pravih več od vseh prejšnjih vlad skupaj. To je smisel proslave žetnice vlade dr. Stojadinovića, slavliti uspeh v delu za dobro vseh.

Za vse je dobro, da je nehala atmosfera, ki je v notranji politiki vladala pri majskih volitvah 1935, ko je bila država brez vsake strankarske politične priprave vržena v vrtnice žolne borbne osebnosti, ko so bile razburkane politične strasti, ko so plemena hujšana na plemena in je pretila opasnost državljanske vojne, v kateri so jugoslovski gledali ustvaritev svojih diktatorskih sanj. Za vse je dobro, da je tedaj prišel na upravo države g. dr. Stojadinovića, človek železnih živcev, ustaljen in zbran, ki je realno gledal na dogodke ter jim s pomočjo svojih najbližjih sodelavcev dr. Antona Korošca in dr. Mehmeda Spahja dal prave pomirjenosti in vračanja na normalnejši položaj. Za vse je dobro, da je vlada dr. Stojadinovića, v kateri sede ljudje, kakor dr. Korošec in dr. Spaho, ki morejo s ponosom reči, da so pravi predstavniki naroda, ki jih nikdar ni zapustil, s svojimi pozitivnimi rezultati uspeha okoli sebe zbrati svoje prijatelje v največjo stranko od osvobodjenja do danes, v organizirano in disciplinirano JRJ, ki je do sedaj i na občinskih i na senatskih volitvah pokazala vsem protivnikom vlade dr. Stojadinovića, da je treba z njo kot največjo politično formacijo računati v vseh kombinacijah in za vse politične akcije, pa zato tudi za akcijo okrog reševanja hrvaškega vprašanja. Za vse je dobro, da je vlada dr. Stojadinovića edina vlada od osvobodjenja do danes, ki je hrvaško vprašanje postavila na realno osnovo, izvajajoč samo mere, ki sta jih od časa do časa diktirala zdrav razum in ljubezen do bratov. S to politiko, za katero niso poleg predsednika vlade polno odgovornost tudi notranji ministri, ki jo vsak dan izvajajo, je edino mogoče reševati in rešiti vprašanje, ki v svoji osnovi zahteva ravnopravnost in enakost za vse.

S tem duhovnim spokojstvom, ki ga je prva vlada dr. Stojadinovića, ko je vrnila vero v notranji mir in red, smo se mogli posvetiti zboljšanju naše materialne kulture. Tudi tu ne bi bilo uspehov, ako vlada dr. Stojadinovića ne bi nudila potrebnih predpogojev, kakršni so stabilni nacionalni novci, kakor nobena druga valuta na svetu, urejeno državno gospodarstvo z uravnoteženim budžetom, ki v tretjem letu vlade dr. Stojadinovića končava s suficitom v momentu, ko se mnoge velike države Evrope borijo z ogromnim deficitom, in vse to brez povečanja starih ali uvajanja novih davčnih oblik. Na osnovi tako urejenih državnih finančnih je mogla vlada dr. Stojadinovića pristopiti ustvaritvi svojega delovnega programa, ki je velik ter so velike in mnogotrojne ideje, ki jih ima predsednik dr. Stojadinovića in njegovi sodelavci v vladi. Prva velika ideja vlade dr. Stojadinovića je bila izvedena pri končni rešitvi knetiških dolgov. Tudi prejšnje vlade so poskušale to zelo važno skrb našega kmeta rešiti, ali brez uspeha. Način kako ga je rešila vlada dr. Stojadinovića, ni samo oddolžil kmeta 50% njegovega dolga, temveč ga je tudi usposobil za nov kredit v čaršiji in pri PAB, kredit, brez katerega kmet pri svojem načinu vnošenja proizvodov ne more napredovati. Silo, ki jih bo vlada dr. Stojadinovića zgradila kmetu mu bodo omogočili, da svoje žito proda v času, ko je cena najugodnejša, ideal za katerim teži naš kmet že stoletja. Z znižanjem zemljarine je vlada dr. Stojadinovića olajšala kmetu plačevanje davka. Z urejenim izvozom je poskušala cena vsej živini. Ker pa kmetijstvo v teku časa ne bo moglo preskrbeti kruha vsemu bodočemu prebivalstvu, ki se od leta do leta množi v tempu, da se bo čez 25 let podvojilo, je vlada dr. Stojadinovića pristopila izgradnji nacionalne industrije, ki bo pro-

delovala naše surovine, v prvi vrste one, ki so potrebne naši narodni obrambi. Za one, ki z vasi prihajajo v industrijske centre, da postanejo delavci, je vlada dr. Stojadinovića preskrbela z zakonodajstvom minimalne mezd, socialno in starostno preskrbo ter garancijo osebne stabilnosti s pomočjo kolektivnih pogodb.

Oni, ki ne najdejo posla v industriji, ga bodo našli v javnih delih, za katere je vlada dr. Stojadinovića preskrbela ogromno vsoto 4 milijard dinarjev in ki se izvajajo na novih modernih cestih, na državnih zgradbah in novih železniških progah. Šele l. 1935 je udarjen prvi kamen v razdelane ceste. Z žoljšano prometno mrežo in z jačo kupo močjo kmeta je dobila tudi trgovina jačji pol in obratno. Državni rudniki se prebujajo iz mrtvila šele pod vlado dr. Stojadinovića, ki jim daje materialno pomoč, da po razvijajo v zavidi industrijska podjetja. Pod vlado g. dr. Stojadinovića je bila vltta prva jeklena železniška tračnica v državi. Pripravlja se elektrolitično predelovanje bakrene rude v borskem rudniku, zgrajena je prva tovarna aluminija pri Šibeniku. Vse to je vezano na vlado dr. Stojadinovića.

Zdravstvena politika vlade dr. Stojadinovića je dala zdrave osnove za boljšo skrb ne samo preventivno, temveč tudi kurativno medicino. V prosveto je dlinil nov duh, posebno v personalnih vprašanjih, preko 1500 učiteljskih kandidatov, ki so zmanj 10 let čakali na mesta, je postavljeno za narodne učitelje. Tisočim učiteljem in nastavnikom so regularne položaje in plače, na katere so leta zmanj čakali. Mnogi krajci so dobili šole, otvornejo je neštevilo novih oddelkov, preskrbljen je jug s potrebnimi gimnazijami. Ta lesna vzgoja, ki je danes predpripava za vojno službo, je predmet nove pažnje vlade.

Na vseh poljih javne delavnosti je torej vlada g. dr. Milana Stojadinovića ostavila v teh treh letih viden sled svojega velikega uspešnega dela. To daje polno vero, da bo vlada g. dr. Milana Stojadinovića v svojem četrtem letu dala s svojim delom državi in narodu vse ono, kar bo pripomoglo njenemu zboljšanju.

Urejena na znotraj, je vlada dr. Stojadinovića mogla in znala tudi v zunanji politiki žeti ogromne uspehe. Pred tremi leti smo imeli med sedmimi sosedi pet, kakor se zdi, hudih in krvavih sovražnikov. En sosed nam je pošiljal komite, drugi bombe, tretji teroriste itd. Od zunanjih sovražnikov nismo imeli mira ne politika. Ta strašni čas je minil. Vlada g. dr. Stojadinovića je uvedla politiko miru med narodi. Uspeha je stvoril dobre in lojalne sosed, celo dobre prijatelje, v pravilno pojmovanem obojestranskem interesu. Ohranjeni stara prijateljstva je vlada g. dr. Milana Stojadinovića razširila njihov krog. Ugled kraljevine Jugoslavije v znanjem svetu je naglo rasel. V naše iskrene miroljubne namene se danes v inozemstvu veruje. Našo državo je počastilo s svojim obiskom veliko število državnikov, naš premier je sprejel v inozemstvu povod s posebno pažnjo. Z nami danes računajo kot z jedrom Male antante in Balkanskega sporazuma, teh dveh velikih grupacij, v katerih se Jugoslavija nahaja zato, ker veruje, da predstavlja jamstvo miru v tem delu Evrope.

Svoje varnosti Jugoslavija ne išče v ideoloških blokih. Ona se zanaša v prvi vrsti na svoje sinove, potomce slavnihih herojev s Čera, Kajmakalana in solidske fronte, ki so s svojo krvjo odkupili svobodo Jugoslavije, ki danes tako srečno procvita in napreduje pod vlado g. dr. Milana Stojadinovića.

★

K temu splošnemu orisu je treba dodati še nekaj podrobnosti s posameznih področij dela vlade g. dr. Milana Stojadinovića.

Zunanja politika

V času velike napetosti in stalne vojne nevarnosti v Evropi se je g. dr. Stojadinovića posredilo, da je ojačil tesno sodelovanje med člani Male antante, da je dal Balkanski zvezji novega poleta in vnesel v njeno aktivnost dinamiko svoje države. Na mnogostevnih sestankih Male antante se je potrdila tesna prijateljskih in zavestnih odnosov, dani so članice dobile potrebno svobodo za reševanje svojih neposrednih interesov. Jugoslavija je odločno odklonila, da bi pristopila k ideološkim blokom, katerih obrisi se kažejo v Evropi. To daje njemu vltti prave roke za posamezne sporazume s ostalimi državami o vprašanjih, ki so se odprla. To kaže se tudi pripravljenost, da se grade čim dalje boljše jugoslovensko-nemški odnosi. V ostalem se je tudi Mala antanta kot celota izjavila proti vsakemu ideološkemu mednarodnemu sporu.

Naša zunanja politika rešuje srečno najvažnejša vprašanja varnosti naše države z zavarovanjem mej, na prvem mestu z jugoslovenskim-bolgarskim paktom o večnem prijateljstvu, zatem s italijansko-jugoslovenskim sporazumom, z vstopitvijo prijateljskih in prišernih odnosov z Veliko Britanijo in končno z uveljavitvijo naših odnosov z Nemčijo. S tem so se odstranile tudi poslednje zaprte vesterstranske napredke naše države in njenemu neoviranemu napredku v miru in varnosti. K vsemu temu je znatno pripomogla velika slovenska spretnost g.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Važni sklepi ministrskega sveta Fuzija Ljubije in Zenice

Beograd, 25. junija. AA. Včeraj je imel ministrski svet sejo pod predsedstvom dr. Milana Stojadinovića, na kateri so bile sprejete sledeče uredbe:

1. Uredba o ustanovitvi delniške družbe »Jugoslovenski čelik« s sedežem v Sarajevu. Akcijski kapital znaša 6 milijonov din. S to uredbo se fuzionirata državna rudnika premoga in železa v Zenici in Ljubiji. Družba bo izdelovala vse vrste železa in jekla. Močan delničar tega društva bo država.

2. Sprejeta je uredba o gorljivih tekočinah, s katero bo zavarovana produkcija

raznih olj v naši državi.

3. Finančni minister je ministrskemu svetu podal poročilo, da je zdaj že popolnoma zagotovljen vpis novega 6%nega prostovoljnega notranjega posojila v iznosu 2 milijard din. Na podlagi tega je ministrski svet izdal odlok, po katerem se bo to posojilo porabilo: a) za gradnjo novih državnih cest, b) za regulacijo rek in melioracijo poplavljenih in zamočvirjenih krajev ter za preskrbo z vodo v onih krajih, ki trpe zaradi pomanjkanja vode in c) za zgraditev novih železniških prog.

Tudi Čangkajšek pripravlja odločilni udar Japonci v vedno hujši stiski

London, 25. junija. br. Poleg gospodarskih in finančnih težav, ki jih je rodila kitajska vojna, grozi Japoncem sedaj vedno hujša nevarnost tudi na vojnem polju. Poplave, ki so jih izzvali Kitajci s tem, da so na Rumeni reki in na Jangceju porušili glavne obrambne nasipe, so onesposobile cele japonske armade, a še hujša nevarnost grozi Japoncem sedaj, ko so tako rekoč odrezani od zaledja ostali brez hrane in municije, izpostavljeni vedno hujšemu pritisku rednih in gverilskih kitajskih čet. Kitajski četniki so pognali v zrak velik del železniške proge Peking — Hankov, tako da je s tem onemogočena preskrba vse japonske armade severno od Rumene reke. Kitajski četniki so pognali v zrak tudi več železniških mostov na progi Peking — Džehol in tudi s te strani onemogočili vsak dovoz. Sedaj pa se vedno bolj množe koncentrirani četniški napadi na izstradane japonske oddelke, ki so postali že docela

nesposobni za vojskovanje. V pokrajini Šansi so Kitajci naglo zbrali 27 moderno opremljenih divizij, ki se nahajajo v boku in zaledju japonskih čet, tako da je cela japonska armada obkoljena in odrezana od svojega zaledja. Japonci računajo s tem, da pripravljajo Kitajci novo velikopotezno ofenzivo, ki utegne biti katastrofalna za položaj Japoncev. V največji nevarnosti so japonske čete v pokrajini Honan in Šansi, kjer se morajo stalno umikati pred naraščajočimi vodami in pritiskom kitajskih čet. Kitajska letala so v zadnjih desetih dneh potopila 12 japonskih vojnihih ladij na Jangceju. Sploh se opaža, da razpolagajo sedaj Kitajci z najmodernejšimi in mnogo hitrejšimi letali, kakor Japonci. Z nastopom deževne dobe se bo položaj japonskih čet še bolj poslabšal in na to očividno čaka maršal Čangkajšek, ki medtem zbira svoje čete in pripravlja odločen udar.

Naši pomorščaki v New Yorku

Newyork, 25. junija. AA. (Stefani). Včeraj je priplula v Newyork jugoslovenska šolska ladja »Jadran«. Priredili so ji priščen sprejem zastopniki ameriških pomorskih oblasti, nakar so bili gostje sprejeti na newyorskimi občin. Sprejemu je prisostvoval tudi jugoslovenski konzul v Newyorku s svojim spremstvom. O priliki prihoda jugoslovenske šolske ladje »Jadran« v newyorskem pristanišču je bilo tam navzočnih 60.000 Jugoslovenov, ki žive v Newyorku. Priredili so navdušene manifestacije mladim jugoslovenskim pomorščakom.

Megla ovira pomorski promet

Washington, 25. jun. AA. Havas. Sedem potniških parnikov, med njimi tudi parnika »Washington« in »Perize« z nad 2000 potniki ne morejo iz pristanišča zaradi megle. Vremenske postaje so objavile, da se bo megla proti večeru najbrž dvignila.

S španskih bojišč

Barcelona, 25. jun. AA. Havas: Ministrstvo za narodno obrambo objavlja, da se je republikanskim četam pri Villi Jermozzi posrečilo zopet zavzeti ves odsek in tri grice, ki jih je sovražnik zastoj skušal zopet zavzeti. Vsi njegovi napadi so bili odbiti tudi v odseku Puebla de Valverde in Valbona.

Valencia, 25. jun. AA. Havas: Nacionalistične čete so prekorale reko Mijares in prodrele do Ondre. Republikanske čete so zavzele nove sosedne postojanke.

Tudi Vatikan se zanima za praški zlet

Praga, 25. junija. AA. Havas: Zunanji minister Krofta je vsa tuja diplomatstva povabil na 10. sokolski zlet, ki se začne 1. julija. Vabilo sta vzela na znanje tudi nemško poslanstvo in odpravnik poslov vati-kanske nunciature magr. Burcio. To je sedaj prvič, da se zastopnik Vatikana zanima za sokolske manifestacije.



**Jadran-ska
izložba
Zagreb**

25. VI. —
5. VII. 1938.

Zagrebački
Zbor

Uobičajene
povlastice.

Politični obzornik

Zanimivo pravno vprašanje

V zadnji številki mariborske »Delavske politike« čitamo: »Nova avstrijska oblast je razlutila tudi posestva malteškega reda, nemškega viteškega reda in več katoliških samostanov. Nemškemu viteškemu redu je zaplenila tudi vso zalogo vina lastnega pridelka, ki ga je točil v svojih lastnih vino-točih — Te razlutilost utegnejo imeti še zamotane pravne posledice. Več avstrijskih samostanov in cerkvenih redov ima obširna zemljišča in vinogardniška posestva zlasti v Dravski dolini in v Slovenskih gorah. Zaplenjeno vino nemškega viteškega reda je zrastle v naših Slovenskih gorah. Če so avstrijski samostani izgubili sposobnost, da bi posedovali zemljiško posest, potem so tudi njih posestva v naših krajih izgubila svojega dosedanjega lastnika. Vlada in banska uprava imata dolžnost, da pri tem zaščitita v polni meri naše interese in zlasti interese prizadetih vinčarjev.« — To je res izredno zanimivo in zamotano vprašanje. Zemljiška posestva nemškega viteškega reda, dominikancev v Admontu in drugih redov v anektirani Avstriji so prešla po izvedeni razlastitvi v roke nemškega državnega erarja. Kaj je sedaj z vinogradi in drugimi zemljiškimi posestvi teh redov pri nas v Slovenskih gorah, Dravski dolini in v Beli Krajini? Ali so tudi ta posestva z razlastitvijo v Vzhodni marki prešla avtomatično v roke nemškega državnega erarja? Mišljenja smo, da je to izključeno! Ali so zemljiška posestva teh redov pri nas zaradi razlastitve onkraj naših meja postala — res nullius? Ali pa so pridržala svoje prvotne lastnike? V tem primeru bi naš daržava šttila nemške državljane proti njihovi lastni državi, kar bi bilo vsekakor čudno. Radovedni smo na končno rešitev tega zamotanega, pa tudi kočljivega vprašanja.

Mislite v teh dneh na CMD in darujte za njen sklad!

Borzna poročila

Curih, 25. junija. Beograd 10.—, Pariz 12.14, London 21.6025, Newyork 435.375, Bruselj 73.95, Milan 22.90, Amsterdam 241.20, Berlin 175.45, Dunaj 37.—, Praga 15.10, Varšava 82.—, Bukarešta 3.25.

dr. Stojadinovića, ki se je pokazala tudi pri zaključitvi jugoslovnsko-rumunškega sporazuma o nafci in bakru. Vojna potreba naše vojske se je na ta način znatno zboljšala, ker je bil odstranjen običajen nedostatek. Od prijateljske namitve vseh spornih vprašanj iz Italije in Romije ter vzpostavitev pristranskih in prijateljskih odnosov z obema državama je bila odvisna tudi ureditev naših trgovinskih odnosov z njima. Delstva sama so najbolje pokazala, kako srečna sta bila instinkti in ogramno poznanje gospodarskih vprašanj predsednika vlade dr. Stojadinovića za interese vse naše države in vseh družinskih slojev in nje.

Notranja politika

Politika vlade B. Jevtića ter nesrečne petomajске volitve so ustvarile tako poudarjene duhovne in politične razmere, da bi mogli tudi najmanjši izgedi in pretrsti dovesti do velikih spopadov množic. Politično gibanje je bilo v državi onemogočeno, kakor tudi normalno politično življenje. Poleg tega so se ustvarjali pogoji za celo vrsto krstitev javnega reda. V tej nesrečni politični psihotici je prišla na oblast vlada dr. Stojadinovića. Takoj po njenem prihodu se je običajno pomirjenje duhov in politične strasti so se usmerile na normalno politično življenje ter dela. Vsem po zakonu obstoječim političnim strankam je dopuščena neovirana akcija, dovoljeno je svobodno prirejanje shodov, tisk poročila o strankarskem gibanju in na vseh straneh se čuti široko živотно gibanje. K pomirjenju razmer v državi je mnogo pripomogla tudi ustvaritev JRV, v katere vodstvo so dr. Stojadinovića, dr. Korosec in dr. Spaho. Ta stranka je takoj zbrala večino državljanskih in vseh krajev države, razen v Hrvatski, pa tudi tam se že opaža globoka orientacija, ki stremi po odstranitvi vseh dosedanjih zaprek v ustvarjanju pogojev za trajen in resničen sporazum.

S svojo urejenostjo in normalnim razvojem notranjega življenja more danes naša država služiti kot primer žive in ustvarjalne aktivnosti, v kateri ni prejšnjih motenj niti nobenih onih pretresaljev, ki se tako pogosto dogajajo v drugih državah.

Državna obramba

Ogromnemu dvigu ugleda in mednarodnega značaja naše države je poleg diplomatskih in državnih sposobnosti predsednika vlade in zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinovića v enaki meri prispevala tudi krepka organizacija naše obrambne vojske. Perioda intenzivnega dela na vseh popriških vojnih priprav traja od konca 1. 1934. do današnjega dne. Vrhovna vojska uprava je energično pričela izpolnjevati vojne sile, posebno v modernem oboroževanju, zrakoplovstvu in pomorski plovbi, gradnji naših obmejnih front, razširjenju obstoječih in izgradnji novih tvornic za izdelavo raznih vojnih potrebščin itd. V tej dobi je bil dosežen ogromen napredek v vseh pogledih. Poleg drugega je treba zlasti poudariti zavarovanje naših mej s fortifikacijami. Z izgradnjo krepkih in solidnih utrdb na mejnih frontah so nastale v pravem smislu oklopne fronte. Danes je pri teh delih zaposlenih na tisoče in tisoče vojnih in civilnih delavcev ter se delo nadaljuje nepretrgano. Močna kraljeva Jugoslavija je postala važen faktor v svetovni zgodovini in predstavlja njena vojna sila danes jeklen zid številno močne, dobro oborožene, moderno oborožene in opremljene vojske, ki je najboljša garancija za sigurnost in blagor kralja in domovine.

Kmetijstvo

Ker živi ogromna večina prebivalstva naše države od poljedelstva, je posvetila vlada posebno pozornost ureditvi vseh problemov, ki zanimajo naše kmečko ljudstvo. Vlada je takoj znala davna bremena za kmete; to znižanje velja še danes. Svojo agrarno politiko je razdelila kr. vlada v dve komponenti: v akcijo za povzdigo izvoza agrarnih proizvodov ter v akcijo za povečanje domačih proizvodnih industrijskih surovin. Prva naloga kmetijskega ministristva so bili ukrepi za napredek naše živinoreje. Prišlo se je ustanovljati v vseh krajih države postaje za konjarstvo, govedarstvo, svinjerejo, ovčarstvo, perutinarstvo in ribarstvo. V Zemunu se dovršuje centralni veterinarski bakteriološki zavod za celo državo.

Rudarstvo in šumarstvo

Dr. Stojadinovića vlada je prva podvela odločno mere, da se naše rudno bogastvo, njegova eksploatacija in rudarska industrija razvijejo do višine, koristne za državo in narod. V tem smislu je bila nabavljena, montirana in v jeseni 1937 napravljen groba prog za železnice v Zenici za valjanje težkih profilov železa in jekla. V rudniku Trepič je dala vlada iniciativo, da se predeluje svinčina in cinkova ruda na licu mesta, v borskem rudniku se ravnotako predeluje domača bakrena ruda. V Ljubli se pripravlja definitivni ukrep za postavitev instalacij, ki bodo prilevale rudo iz Vreše in Ljubli. Po vlađni iniciativi dobiva rudarski organizem potrebne smeri za pravičen razvoj v bodočnosti, državni blaginji pa je zagotovljeno povečanje dohodkov. Nacionalna obramba bo v danem trenutku dobila na razpolago zadosti rudniških surovin. V državnih premožnostih je proizvodnja v dobi od 1934 do 1938 narasla za 21. prodaja za 28%; število delavcev, zaposlenih v teh rudnikih, je naraslo za 4.3%. V državnih rudnikih železne rude je v isti dobi narasla proizvodnja za 232. prodaja za 219%.

Vlada se isto tako trudi, da obnovi naše šume in šumske industrije. Znatne površine so pošumljene. Narod je dobil brezplačno sadike za pogozdovanje. Samo v preteklem letu je bilo razdeljeno brezplačno 13 milijonov sadik. Posebna pozornost je bila posvečena ureditvi hudournikov. Uvaja se izkoriščanje v lastni režiji v vseh državnih gozdovih, kjer obstoje potrebni pogoji. Dočim se je poprej izdelalo v državi režiji 6% od skupnega etata v državnih šumah, se je sedaj dvignil na 20% preko 20. Eden prvih ukrepov za sanacijo lesne industrije je bil odkup 50.5% akcij Fabrike celuloze v Drvaru. Odkup in otvoritev te tvornice je ogromna pridobitev za našo državno privredo, državno obrambo in za tamkajšnje pasivne kraje.

Javna dela

V zadnjih treh letih je gradbeno ministristvo izvršilo velika dela, ki prekašajo vse, kar je bilo poprej napravljenega, po tehničnih uspehih pa postavlja našo državo v vrsto velikih naprednih držav. Do začetka tekočega leta je zgrajeno novih cest 540 km, v delu pa jih je še okoli 445 km. Ta velika dela so prinesla zaposlitev velikemu številu naših mlajših inženjerjev in tehnikov ter strokovnih delavcev in je do konca preteklega leta bilo izplačano okoli 3 milijone delavskih dnin. V teku preteklih treh let je popravljeno in preurejeno od strani banov in 46.651 km cest, zgrajeno je 905 km novih cest. Da bi se podprli poljedelski del naroda, je vlada podvela mnogobrojna hidrotehnična dela. Za pretekla tri leta jih je izvršenih v vrednosti 398 milijonov dinarjev. V teku preteklih treh let je ministristvo javnih del zgradilo novih državnih in banovinskih zgradb v vrednosti 178.600.000 din.

Prometna in poštna služba

Vrednost naše železnične imovine znaša danes okoli 15 milijard dinarjev, vrednost državnega rečnega plovnega parka pa okoli 60 milijonov. Dočim so državne železnice leta 1933/34 pokazale primanjkljaj 7 milijonov, je že naslednje proračunsko leto prineslo prebitok 48 milijonov. V teku zadnjih treh let je železniška uprava izplačala vse svoje zaostale obveznosti. Dočim je skupni promet zasebnega blaga znašal leta 1934 11.342.838 ton, je prošlo leto znašal 15.215.667 ton. Dočim je leta 1934 prepeljano 30.123.177 potnikov, je prošlo leto prevoženih 52.964.278 potnikov. V promet so dani motorni vlaki med Beogradom in Dubrovnikom. V načrtu je, da se še to leto uvedejo motorni vlaki med Beogradom in Zagrebom in med Beogradom in Nišem.

Triletna doba vlade g. dr. Stojadinovića je najplodnejša po vojni glede graditve novih prog. V teku tega razdobja so izročene javnemu prometu proge: Beograd-Pančevo, Veles-Prilep, Kosovo polje-Peč, Koprivnica-Varaždin, razen tega se izvršuje dela v vseh krajih naše države na progah: St. Janž-Sevnica, Bileća-Nišić-Ustiprača-Foča, Kraljevo-Čačak, Metković-Pristanice Ploče, Bihać-Knin, Kuršumlija-Priština, Požarevac-Kučevo in železniški most čez Savo pri Zagrebu. Iz notranjega posojila 4 milijard din je namenjena vsota 1 in pol milijarde za graditve novih železnic. Dopršitev teh prog bo izredno velikega pomena za gospodarski in kulturni podvig krajev, skozi katere drže te proge, kakor tudi za obče blagostanje cele države.

V ukinitvijo ministristva pošt, telegrafa in telefona je bila organizacija poštne, brozjavne in telefonske službe popolnoma porušena. Neracionalna štednja, ki so jo s tem hoteli doseči, je bila neuspešna. Z nastopom vlade dr. Stojadinovića je bil napravljen prvi korak k zboljšanju teh prilik z ustanovitvijo ministristva pošt, brozjava in telefona. Začelo se je odpirati nove pošte po vseh krajih, v zadnjih treh letih preko 200. Z nabavo najnovejših brozjavnih aparatov je dosežena znatno večja brzina v odpravljanju brozjav. Obnovljene in popravljene so mnoge telefonske linije. Ministristvo je izdelalo načrt za telefonski kabl Beograd-Zagreb-Maribor-nemška meja. To bo prvi veliki telefonski kabl ne samo pri nas marveč tudi na Balkanu. V večjih in prometnejših krajih ministristvo nabavlja in polagala uvaža nove avtomatične centrale. Uspešno delo ministristva pošt, brozjava in telefona se kaže tudi v finančnem efektu. Dočim so v proračunskem letu 1934/35 dohodki iz našega leta dvignila na 507 milijonov din.

Trgovina, industrija, obrt

V zvezi z obćim dvigom gospodarstva v državi, je vlada zadnja tri leta razvila tudi zelo živo aktivnost na polju trgovinske politike. Količina izvoza za čas od maja 1935 do maja 1938 se je povečala v primeru z dobo treh predhodnih let za 15 procentov. Istotako se je vrednost našega izvoza za isto razdobje povečala za 45 procentov ali od 10.7 milijard na 14.7 milijard. Aktivni saldo v trgovinski bilanci preteklega leta je prekorakal eno milijardo dinarjev. Vlada je nadaljevala posredovanje v izvestnih osekah zunanje trgovine, namreč pri pšenici, sadju, pri olinjih pridelkih, opju in živini, da bi našemu gospodarstvu zagotovila čim polnejše izkoriščanje raznih pogodbenih ugodnosti. Štiri najvažnejše panoge našega izvoza v prošlem letu so se udeleževale z naslednjimi odstotki: poljedelstvo s 55.4, rudarstvo z 18.6%, šumarstvo z 15.9%, industrija in obrt z 10.1 procenta.

Izvoz naših rudarskih in topilniških izdelkov raste kljub največjemu prizadevanju vseh držav, da zmanjšajo svoj uvoz na najmanjši mogoči mero. Izkoriščajoč svoj skoro monopolisti položaj lahko Jugoslavija razvija lastno industrijo predelovanja rudarskih in topilniških proizvodov ter njih izvoz v bolj ali manj predelanim stanju. V tem je glavni pomen industrijske politike vlade g. dr. Stojadinovića. Lani je ustanovljeno skupno 197 novih industrijskih podjetij, od katerih je največ stavbinih (58). Razširjeno je 85 industrijskih podjetij, od katerih odpade ena četrtina na tekstilno industrijo. Ta industrija se razvija v toliki meri, da bo lahko krila vse domače potrebe.

Zaradi povoljnijših prilik je naše obrtništvo od leta 1935 zopet napredovalo. Število samostojnih obrtniških delavcev je poraslo za 7 procentov, a število obrtnikov za okoli 12 procentov.

V teku zadnjih treh let je uporabila vlada ogromne napore za napredek našega tujkega prometa in ti napor so bili ovrženi s sijajnimi uspehi. Tujski promet je zadnja tri leta prinesel državi bruto dohodkov 2.527 milijonov od katerega znaša odpade na domače turiste 1.009 milijona, na tuzemske pa 1.518. Naš tujko-prometni saldo je aktiven za 200 procentov.

Državne finance

Proračunsko leto 1935/36 je bilo zaključeno s proračunskim prebitkom 438 milijonov dinarjev. Leta 1936/37 s prebitkom 512 milijonov din letu 1937/38 pa z zaslednim prebitkom 850 milijonov. Začetek 1. 1935. predstavlja novi pravci dela tako v plačevanju davkov kakor tudi v pravilni razdelitvi davčnih bremen. S tem namenom je izveden cel niz reform, s katerimi so uvedena znatna olajšanja pri plačevanju in razdeljevanju davčnih bremen osobito poljedelcem in gospodarsko slabšim slojem. S pravičnim postopanjem naprav davčnim obveznikom in s pravično razdelitvijo dav-

čnih bremen, se je znatno dvignila davčna morala in zavest državljanov o potrebah države. Carinski dohodki so v prošlem proračunskem letu nadaljevali svoj porast in so na koncu leta dali prebitok 174 milijonov dinarjev. Služba državnih davkov se vrši z zgleđno točnostjo. Tečajni papirjev so dosegle višino, na kateri prej nikoli niso bili. Zadnja leta je naš dinar ena od redko stabilnih valut. Vrednost in stabilnost dinarja je popolnoma zagotovljena. V tako povoljnih okoliščinah je vlada izposlovala pooblastilo za zaključenje velikega dolgoročnega posojila 4 milijard dinarjev za javna dela in narodno obrambo. Na temelju tega posojila je napravljen šestletni gospodarski načrt, kakor ga imajo druge moderne in napredne države.

Koncentracija vseh državnih in privilegiranih denarnih zavodov pod kontrolo finančnega ministristva je bil eden izmed odločnih ukrepov nove finančne in kreditne politike. S tem je država podvela premisljeno in pogumno ekonomsko politično pobudo na ta način, da je javno bankarstvo, ki je v letih krize zaupanja postalo zatočišče velikega dela narodne štednje in nezaposlenih kapitalov, izkoristila kot močan vzvod za poživljenje omrtvelega narodnega gospodarstva.

Socialna politika in zdravstvo

V zaščiti dela in zavarovanju delavstva ni nobena vlada od osvobodjenja in zedinjenja napravila toliko kakor vlada g. dr. Milana Stojadinovića. Najvažnejši ukrepi so dočelo o minimalnih mezdah, o zaključevanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in razsodišču z dne 13. februara 1937. Razen tega je sklenjen cel niz določb za ureditev delovnih odnosov v podjetjih. Dalje sta izdani dve osnovni uredbi za zavarovanje delavcev in nameščencev za slučaj onemoglosti, starosti in smrti. Za pobijanje brezposelnosti so bili odprti veliki krediti za javna dela, a razen tega je bila napravljena uredba o skrbi za nezaposlene delavce. Vlada je posvetila posebno pozornost zboljšanju gospodarskega položaja vojnih invalidov. Z novo uredbi je preko 17.000 oseb avtomatično dobilo pravo na invalidske prejemke. Samo po naslednjem zastalosti prejemkov je izplačano preko 62 milijonov din.

Celokupna privredna politika vlade se more ocenjevati tudi s stališča narodnega zdravstva. Znižanje in padanje splošne umrljivosti in umrljivosti otrok za tuberkulozo, ki se vidno opaza v poslednjih letih, niso nikake slučajnosti. To so posledice poboljšanja življenja širokih ljudskih mas, kar je moglo nastopiti samo kot posledica resne skrbi, da se narod gospodarsko okrepi in da napredujejo vse vrste narodnega gospodarstva.

Prosveta in telesna vzgoja

Kraljevska vlada je tudi na prosvetnem polju dosegla velike rezultate in delo ministristva prosvete je bilo zelo obsežno in neobičajno plodno. Predvsem je bilo usmerjeno k izenačenju zakonodajstva in k grajenju novih šol, ki so bile med vojno zelo poškodovane in nezadostne po svojem številu. Različna zakonodajstva v raznih pokrajnah je bilo treba zamenjati z enotno organizacijo šolstva. Šola je bila polagoma prilagojena potrebam sodobnega življenja. Ena prvih težav ministristva je bilo grajenje novih šolskih poslopj. V poslednjih treh letih je ministristvo prosvete iz svojega budžeta izdalo v ta namen 13.6 milijona dinarjev in so se v tem času mogli otvoriti 1083 novi oddelki narodnih šol; v novem proračunu je predvidena še pomoč 3 milijonov. Neobičajno koristna reforma je bila izvršena v 1. 1936, ko je bilo vzdrževanje osnovnih šol preneseno z obćin na banke uprave. Sedaj bo vsaka šola dobila najnujnejše kredite za svoje vzdrževanje. Položaj učiteljev je istotako znatno zboljšal, tako glede številca nastavitvev kakor glede napredovanja. V letu 1937/38. je bilo postavljenih 200 novih učiteljev, z budžetom 1938/39 pa je omogočenih 141 postavitev.

Aktivnost ministristva za telesno vzgojo se je kretala zadnja leta v glavnem v pravcu izvedbe zakona o obvezni telesni vzgoji, poleg tega pa se je delalo tudi na propagiranju in ustvarjanju osnovne za širjenje telesnovzgojnega pokreta v narodu. Na drugi strani je ministristvo stremelo, da naredi tudi iz privatnega sporta čim bolj pozitivnega in koristnega činitelja pri dviganju splošnih narodnih sil. Posebna pažnja je posvečena manjšim kmečkim sportnim klubom in sokolskim četam. Ravno tako je bila obrnjena velika pažnja pripravi učiteljev in propagatorjev za poedine sportne panoge.

Ta kratki in splošni pregled triletnega dela vlade g. dr. Milana Stojadinovića kaže prepričljivo, koliko je naša država napredovala v vseh panogah ustvarjanja. Odlične rezultate njenega dela priznavajo vsi, celo njeni nasprotniki.

Dve težki prometni nesreči

Ljubljana, 25. junija. Čeprav so bili zaradi vedno večjega prometa in množičnih se nesreč na cestah prometni predpisi poostreni in je tudi policija poslala na najprometnejše ceste tako zbrane »leteče kontrole«, ki skrbno pazijo na avtomobiliste in voznike, ne mine skoraj dan brez prometne nesreče. Tudi danes sta se pripetili dve hudi prometni nesreči. 300 KG MEDU NA CESTI

Okrog 3. zjutraj je peljal Jože Babnik po domače Anžonov iz Dravelj, večjo množico medu v panjih in v rokah po Tržaški cesti. Vozil je pravilno po desni strani. Kar je za njim pridrvel avtomobil, ki ga je šofiral dr. K. iz Ljubljane. Zalezel se je s tako silo v voz, da ga je s konji vred vrh na pločnik. Panji in pločevinaste ročke so zletele po tleh, se večinoma razbile in med je tekla »kar v potokih«. Pri silnem karambolu je bil tudi avto znamenje »Opet Olimpija« precej razbit in so ga morali odpeljati v popravilo. Vrglo je tudi spremljevalca dr. K. s sedža, da je udaril z glavo skozi šipo in se je moral zateči po pomoč v bolnico, kjer so ga za silo obvezali ter jo je lahko že dopoldne zapustil.

Čeprav je bila zgodnja ura, se je kmalu po nesreči zbralo pred Tobacno tovarno mnogo ljudi, ki so prihitali s posodami, lonci in zajemalkami ter hlastno začeli pobirati razliti med, za katerega je med njimi nastala pravcata borba. O karambolu je bila obveščena tudi policija, ki je uvedla preiskavo, da ugotovi, kdo je glavni kri-

vec. Tako Babnik kakor tudi avtomobilist trpita občutno škodo.

SILEN KARAMBOL MOTOCIKLISTA

Davi okrog 7.50 so bili mestni reševalci telefonično poklicani na pomoč na Dolenjsko cesti, kjer se je tik pred Plankarjevo gostilno hudo ponesrečil neki motociklist. Z motornim kolesom se je peljal po Dolenjski cesti poslovskega nebotičnika, natak Hinko Tabor, ki je imel zadaj spremeljevalca. Pred njim je vozil avto, ki je divgal oblake prahu. Tabor je izgubil vsak razgled in se z motorjem zalezel v neki voz. Posledice so bile hude. Vrglo ga je z motorja, in priletel je tako nesrečno na glavo, da mu je menda počila lobanja in je nezavesten obležal, dočim se njegovemu spremljevalcu ni nič zgodilo. Iz bolnice nam poročajo, da je Tabor še vse dopoldne ležal nezavesten in da je njegovo stanje zelo kritično.

živilski trg

Ljubljana, 25. junija. Zdaj je trg založen, kakor da je že višek sezone. Kmalu ne bo več prostora za vse prodajalke na rednih tržnih prostorih in sčasoma bodo zasedeni tudi dovozi. Letos je znatno bolj pozna letina, vendar je zdaj že mnogo raznih domačih pridelkov, ki bodo kmalu začeli resno konkurirati uvoženemu blagu. Tako je n. pr. domač grah povsem izpodrinil uvoženega in tudi krompirja ni treba več uvažati. Pač pa se ni domačega stročnega fižola.

Cene zelenjave in sočivja so zdaj že zmerne. Nekoliko dražje so še novosti, predvsem uvoženo blago, n. pr. melancani, ki so po 4 din kos in paprika po 2 din kos. Stročni fižol je po 5 do 10 din kg, paradižniki po 10 din itd. Med uvoženim sadjem je treba omeniti marelice, ki so po 16 din in breskve, ki jih prodajajo po 24 din kg. Na zelenjadnem trgu je že dovolj v Ljubljani pridelanih kumar, cvetače, buč, in celo zelja, ki ga prodajajo po 2.5 din glave. Kumare prodajajo po kosih povprečno po 2 din. Mnogo je pese, ki je po 3 do 4 din kg. Glavnata salata je najlepša po 50 par glava.

Zdaj je čas za razne jagode. Najlepše vrste so po 12 din litra, borovnice pa že po 2.5 din. Izredno mnogo je črešenj, ki najbrž ne bodo več cenejšje. Zdaj prodajajo najlepše od 5 do 7 din kg.

Podjeten vlomilec pod ključem

Ljubljana, 25. junija. V Ljubljani so bili zadnja dva meseca pridno na delu podstrešni tatovi in skoraj ni minal dan, da ne bi policija prejela prijave o večji ali manjši tatvini. Način vlomov je dokazoval, da je na delu eden in isti vlomilec in policija je pravilno domnevila, da najbrž nihče drug nima svojih prostov vmes, kakor zloglasni Avgust Sotošek, specialist za podstrešne vlope, prava postrešna podgana, ki je bil šele v februarju izpuščen iz zaporov, kjer je s Prekmurcem Stefanom Ciganom zaradi prejšnjih vlovov in tavin presedel težjo kazen. Večkrat so ga videli v mestu, čeprav je bil spomladni izgnan, a vedno je je pravočasno odkuril. Policija je le čakala priliko, da se bo sam ujel.

Prednočnjaki se je Avgusta Sotoška res doletela smola. Pojavil se je namreč v hiši Vladimirja Lokarja v Komenskoga ulici. Pozno zvečer sta hišnica in kuharica začeli sumljivi ropot. Šli sta na podstrežje, odprli vrata in videli, da se potika na podstrežju sumljiv neznanec. Hišnica je tiščala vrata, kuharica pa je stekla do bližnjega stražnika in kmalu je bil Sotošek na policiji. Pri njem so našli razno vlomilsko orodje in električno svetilko. V zadnjem času je bilo v mestu najmanj 30krat vlomljeno na podstrežjih in policija sodi, da ima dober del teh vlovov na vesti Sotošek.

Roparski umor

Maribor, 26. junija. Številni roparski napadi v mariborski okolici so povzročili strah in trepet med vsem prebivalstvom. V zadnjih 8 dneh so bili izvršeni trije roparski napadi v Zikarici, Vurbergu in Zirkovcih pri Mariboru. Dočim v prvih dveh primerih ni bil nihče poškodovan, je pri tretjem roparskem napadu gostilničarica Neža Sel v Zirkovcih dobila tako hude notranje poškodbe, da so jo morali prepeljati v mariborsko bolnico in je njeno stanje še vedno resno. Ni se pa še poleglo razburjenje zaradi teh napadov, že je vse prebivalstvo Dravskega polja ogorčilo in razburilo nov roparski umor, ki je bil izvršen davi na cesti med Framom in Pragerskim.

ZIVINSKI GONJAC ZRTEV UMORA

Davi okrog 2. zjutraj je po državni cesti gonal gonjač Vinko Duh iz Podbrzeja pri Mariboru, Nasipna ul. 25. dva para volov iz Maribora za nekoga mariborskega mešarja. Ko je tako gonal voliče, sta nenadoma planila iz grmovja ob državni cesti dva moška in večkrat ustrelila vanj. Ena krogla je zadela nesrečnega gonjaca v vrat, da se je takoj zgrudil in obležal v mlaki krvi ter kmalu zaradi izkrvavitve izdihnil.

Roparja sta mrtvecu pobrala vse, kar je imel pri sebi in 71 din gotovine, nato sta ga odgnala tudi vse štiri vole, od katerih je eden bel, trije pa pšenične barve. O zverinskem zločinu so bili takoj obveščeni orožniki, ki poizvedujejo za zločinca.

V Mariboru so se že dopoldne širile nepotrjene vesti, da so roparja videli neki delavci in ju hoteli zasledovati, pa sta zločince tudi na nje streljala in enega težko ranila. Pozneje sta se pojavila tudi pred hišo neke posetnice, kjer je žena pravkar povijala otroka in sta ji skozi okno zagrozila, da jo bosta ubila. Prebivalstvo Maribora in okolice ter Dravskega polja živi v hudem strahu in zeli, da bi oblasti čim prej zatrle roparsko tolpo.

Iz Radeč

Kam pa v nedeljo? Sporočamo vsej naši napredni in sokolski javnosti, da bo jutri velik sokolski praznik v Sevnici. Sokolsko društvo Sevnica proslavi svoj društveni obstoj in dela ter razvije svoj društveni prapor, ki mu kumoval Nj. Vel. kralj Peter II. Pri svečanostih in nastopih bo sodelovala tudi naša vojska. Zato pojditmo v nedeljo vsi v Sevnico.

Banovinski sokolski inspektor prof. Jožito Milko v Radečah. V sredo je nadziral nekatere razrede tukajšnje ljudske šole banovinski sokolski inspektor g. prof. Milko Jeglič iz Ljubljane, kar beležimo zgolj kot kroniko.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 25. junija katoličani: Vilem

JUTRI: Nedelja, 26. junija katoličani: Virgilij

DANAŠNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Angel (ob 16. in 19.15)

Neustrašna viteza (ob 21.15)

KINO SLOGA: Pater Vojteh

KINO UNION: Beli angel

KINO SISKKA: Kozak in slavček

KINO MOSTE: »Dekle s planine« (divje dekle) »Tajnica ali ljubimka«

DRUSTVO SLOVENSKIH LIKOVNIH UMETNIKOV občni zbor ob 17.30 v restavraciji pri Slamiču

TELOVADNA AKADEMIJA SOKOLA III. ob 20. na letnem telovadišču za Bežigradom

PRIREDITVE V NEDELJO KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEJURNE LEKARNE DANES IN JUTRI: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kralj, Gosposvetska cesta 10 in Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Izpod sira

Po dolgem času me je oni dan zopet enkrat zaneslo tja v Komenskoga ulico. Že v zgodnjih dopoldanskih urah je neznosna vročina pritisnila z vso močjo na ulični tlak — pač znak nastopajočih pasjih dni. Na prostornem dvorišču državnega učiteljskega so dirkali mali abecedarji in rajanje se je kar vidno stopnjevalo navzlic vedno hujši sončni pripek. In prav je takol sem si mislil. Kaj naj bi mestna deca v času, ko so srednje šole že pred tedni poglnele večji del svojega naraščanja na velike počitnice, kaj naj bi, pravim, bleščina mestna deca v tej nezgodnih pasjih dneh v zatohlih šolskih prostorih? Da, tako je prav! Le venjak na zrak, na sonce z mladino, da se nasrka in naužije ljubelega zdravja, saj velja menda še staro pravilo, da le v zdravem telesu biva zdrava duša!

Pa sem stopil po ulici nekaj korakov dalje in že sem stal pred ledinsko osnovno šolo. Grobna tišina... in na dvorišču šolskega poslopja vse kakor izumrlo... Prisluškujem: predpisani šolski odmor sicer še traja, toda med štirimi stenami... In zdela se mi je, da vidim ledinsko dečo: telesno je v svojih razredih, z duhom pa bogsigavdi čke, samo ne v šoli, in zevaje čka, kdaj jo šolski zvonec reši tega 3-4 urnega pekla...

Neverjetno, — pravim prijatelju, pri-sopihajočemu za menoj, — Vadniški otroci rajajo po svojem dvorišču, da jih je sam Bog vesel, dočim se morajo ledinski v domorih naravnost kuhati v razgretih šolskih prostorih (25-30° C!), vrhu tega še pokirati šolski prah in druge nevidne zračne drobtine! — »Zdi se mi, da si tujec v našem koncu, — hiti prijatelj, — kaj ne vidiš šolskega sluga, kako skrbno goji in neguje najraznovrstnejšo zelenjadnino zadaj na dvorišču? Kaj pa misliš, čemu je vendar sluga na šoli in kaj naj bi z njim, zlasti o velikih počitnicah, če bi ne imel dela?« Dosti mi je bilo tega, razumel sem vse. Prijatelj je vzel vso zadevo od šaljive strani, ne tako jaz, ki imam otroka v ledinski osnovni šoli. Molče sem zavlil na Vidovdanske ceste...

In da bo slika popolnejša: gredice na dvorišču ledinske šole so se zadnje leto vidno povečale; če pojde v tem tempu naprej, se bo celotni prostor za šolskim poslopjem počasi spremenil v pravo pravcato njivo, kjer bodo uspevali le še kromprj, repa ali zelje...

Nesreča, samomor ali zločin

Maribor, 26. junija. V Sehnici ob Dravi je davi Drava naplivala truplo manjše ženske, ki je v vodi ležalo že več dni. Zdravnik dr. Zorec je ugotovil na glavi hudo poškodbo, zadano z nekim topim predmetom, ko je bila ženska še živa. O tem je bilo obveščeno državno tožilstvo v Mariboru, ki je odredilo obdukcijo trupla.

V Kačah pri Mariboru so našli na domačem podstrežju obešenega 31 letnega posestnikovega sina Ludvika Perneta, ki je šel prostovoljno v smrt. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Pionirsko delo TKD Atene

na telesno-kulturnem, zdravstveno-socialnem in kulturno-prosvetnem področju

Ljubljana, 25. junija. Na svojem letošnjem rednem občnem zboru je Telesno kulturno društvo »Atena« predložilo obračun o svojem zelo uspešnem delu v pretekli poslovnici. Občni zbor je otvorila predsednica gospa Minka Krotova s pozdravom navzočih. V svojem poročilu se je predvsem spomnila umrlih sodelavk častne dvorne dame gospe dr. Tavčarjeve in gospe Zlate Kovačevič. Njun spomin so zborovalke počastile s klucem »Slava jim!«. Predsednica je omenila nadalje, da je bilo društvo zelo uspešno, s končno izgubo lepega telovadnega prostora. Društvo je zaradi tega moralo omejiti svoje delo v sportnem odseku. Ob koncu je predsednica opisala delo in uspehe društva na telesno-kulturnem, zdravstveno-socialnem in kulturno-prosvetnem področju. TKD »Atena« je bilo prvo slovensko žensko društvo, ki je svoje članice vzgajalo v olimpijskem duhu in težilo v svojem delu za doseg olimpijskih idealov. O tajniških poslih je poročala gospa Schubertova. Društveno delo se zdaj razvija na treh področjih: na telesno-kulturnem, na zdravstveno-socialnem in na kulturno-prosvetnem. Delo na vseh treh področjih je v skladu z ustrežajočim smotrom. V telovadnem odseku se zlasti žene, ki opravljajo razne poklice in ne utegnejo po svetitvi večje pažnje za potrebno vzdrževanje svojega telesa, utrjujejo in si urijo svoje telo. V ta namen neguje telovadni odsek predvsem gimnastične in ritmične vaje. Plesni odsek bo v novi sezoni opustil svoje tradicionalne plesne vaje za dekleta kot pripravo za ples in bo usmeril svoje delo po sodobnih plesnih metodah. Tajnica je opozorila na pomembnost zdravstveno-socialnega dela TKD »Atene«, ki ga društvo opravlja s sodelovanjem Ortopedskega zavoda. Ta institucija je namenjena za tiste, ki jih narava ni obdarovala z zdravim, dobro razčimrenim telesom, ali se je njih telo zaradi kasnejših nezgod pohabilo. V pretekli poslovnici dobi se je v zavodu zdravilo 79 pacientov. Število članov zavoda se je nekoliko zmanjšalo, ker sta bila med tem ustanovljena dva zasebna ortopediska zavoda. »Atena« je opravila na področju ortopedskega zdravstvenega dela v obliki telesne vzgoje naravnost pionirsko delo in zasluži za to polno priznanje. Društvo zaradi tega z veseljem sledi pobudam in delu za to

važno panogo zdravstvenja, v kolikor se kaže izven društvenega okvirja. Danes se bolj kakor kdaj prej zavedamo važnosti telesno zdravih članov naroda, zlasti mladine, ki naj nekoč prerodi življenje na vseh področjih sloveskega udejstvovanja. Zaradi tega raste pomen Ortopedskega zavoda preko zdravstvene v važno socialno institucijo. V kulturno-prosvetni smeri delujeta Belomodra knjižnica, ki izdaja dela slovenskih pisateljev in kulturnih delavcev. V pretekli poslovnici dobi je založila in izdala mladinsko knjigo Marije Jezernikove »Belomodra« in spomenico Franji Tavčarjevi ob njeni sedemdesetletnici. Podčrtati je treba, da je Belomodra knjižnica prva in edina ženska založba v Jugoslaviji. Društvena knjižnica in čitalnica je namenjena naši mladini in v pouku in zabavo. S primerno propagando in organizacijo po solah se je zanimanje za knjižnico in čitalnico v pretekli poslovnici dobi zelo dvignilo, posebna zasluga gre za to nekaterim profesorom. Ta odsek društva je vreden podpore javnosti in odličnih činiteljev, da bi se lahko razvil v ustanovo, kakršne se nimamo, ki pa nam je potrebna in katere važnost za vzgojo in izobrazbo mladine izven šole je očitna. TKD »Atena« je sodelovala v pretekli poslovnici dobi ob raznih prilikah na številnih kulturnih in drugih prireditvah, tako na razstavi ženske knjige, na pedagoški razstavi in drugod. Izbrano in vzorno poročilo o delovanju v pretekli dobi so predložile še blaginčarica gospa Kmetova, gospodarica gospa Gašperlinova in gospa Vrančičeva za telovadni odsek. O uspešnih zdravstvenih in Ortopedskega zavoda je poročala gospa Bahovčeva, o delu Belomodre knjižnice pa gospa prof. Winklerjeva, ki je očitala tudi posle v knjižnici in čitalnici, katere ima sedaj 247 članov, ki so jim na razpolago številne lepe knjige. Nadzornici gospa Martelančeva in gospa Gomilškova sta poročali, da je bilo sodelovanje v najlepšem redu, nakar so bile volitve novega odbora, ki je ostal po osebah nespremenjen, odbornice so le izmenjale nekatere funkcije. Vnovič je bila soglasno za predsednico izvoljena zaslusna, in vedno nove pobude dajajoča in se za društvo žrtvujoča gospa Minka Krotova.

sci. Doktor ta ne bo gotova, bo kip skranjen v cerkvi sv. Jošta pod Lisco. Kip, ki ga je daroval g. Jurko Blaž, je vreden 3000.— din in se mu podružnica zanj prav iskreno zahvaljuje. Okna, vrata in veranda bodo popravljena. Nadalje dobi koč 10 novih postelj, tako da bo v njej 40 ležišč. Izletnikom je na razpolago tudi ping-pong. Celodnevna oskrba stane 35.— do 40.— din. — V nedeljo 17. julija bo torej na Lisici velika slovesnost, na kar že sedaj opozarjamo ljubitelje narave.

Vali Smerkolova se poslavlja

Ljubljana, 25. junija. Naša operetna subreta V. Smerkolova je od prihodnje sezone angažirana kot prva operetna subreta pri mestnem gledališču v Usti na Labi. Ki se nomenklatsko Ausgig an der Elbe. Mesto ima razvito trgovino, obrt ter živahen promet na Labi; v huki odvažajo parniki in tovorni čolni premo, žito, kemično in steklarsko slavno češkoslovaško robo. Imovito mesto že dolgo vzdržuje lastno, zelo ugledno gledališče in je njegov oder znan kot zaletna deska za pevce. Pri nas je začela Smerkolova v baletu, kjer se je odlikovala kot odlična plesalka; kmalu pa se je začela učiti petja in je nastopila kot Stanica v opereti Pri belem konjaku, nato kot Daisy v »Plesu v Savoyu«, v »Činu in Giflu«, v naslovni partiji »Mamzeli Nitouche«, v »Havajski roži« kot Raka i. t. d.



Kot prava operetna subreta izvrstne igre in elegantno prožnega plesanja je dosegala uspehe, ki so jih ji priznavali občinstvo in gledališki poročevalci. Njen naravni živahni temperament in priključna humoristna zveza s prirojenjo gracio so jo usposabljali za vedno večje naloge. Toda sama se je zavedala, da ji je v petju in govorjenju treba še šole, in postala je redna učenka ugledne ljubljanske pevke pedagoginje ga. Loh. Nato si je vzela dopust za vse šolsko leto, šla na Dunaj in stopila v pevsko šolo ga. Rado Dančič, hkratu pa je gojila baletno plesno umetnost pri baletnih mojstrih državne opere, Birkmajerju in Fränku. Napravila je predpisani javni izpit pred komisijo v Volkoperi iz petja, plesa, igranja, operetne glasbene zgodovine ter iz gledališkega prava. Z izpričevalom je stopila v avstrijski »Bühnenring« in more biti član nemških operetnih odrov. Z velikim uspehom je gostovala kot Jeanette v Badenju pri Dunaju v Leharjevi opereti »Dunajski žene« ter nastopila z nacionalnim plesom v slovenski narodni noši na akademski Jugoslovanske na Dunaju v dvorani hotela »Post«. Vendar se je vrnila v svoj ljubljanski angažma, čeprav je dobila takoj ponudbo dunajskih agentov, saj je upala, da najde doma dovolj zaposlitve.

Po očetu Slovenca, — a po materi Mo. nalovčevka sposobna popojnoma nemščine, čuti in misli vendar slovenski, je omožena z inženjerm Slovencem in je trdno zvezana z Ljubljano in Slovenijo. Da se pod novimi režiserji in v novem okolju še izpopolni v svoji stroki, odhaja v tujino v nađi, da se bodo zanj doma vremena izpremenila in da se bo lahko vrnila. Veljemo vztrajni in marljivi domačinki želimo na češkoslovaškem uspehov in zadovoljstva.

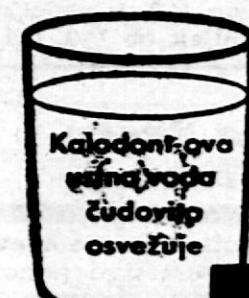
H krizi naše opere

Ljubljana, 25. junija. Oglašamo se iz pešice onih redkih, ki kljub sedanjim operni krizi stalno poskušamo operne predstave. Namen nam je povedati, kako se naj zopet popularizira naša opera pred široko javnostjo in se ji vrne ugled, kakršnega je imela v zlatih opernih časih. Brez dvoma je najpomembnejša stvar denar! Na merodajnih mestih je treba nepremeno zahtevati povzvišanje državne subvencije. Vsi listi, vse revije naj podpirajo upravo opere v tej zahtevi. Jasno je treba povedati jugoslovanski javnosti, da gre za življenje tiste opere, ki je dala naš državi najboljše pevce. Ne gre, da bi se zidali v prestolnici novo operno poslopje z ogromnimi vsotami državne podpore, ljubljanska opera pa, ki je s svojimi člani dala Beogradu in Zagrebu velik del njihovega življenja, bi morala pod silo razmer propasti. Takih škandalov ne smemo dopustiti! Le z energičnim, neizprosnim nastopom si bomo priborili pravice! Naši slovenski pevci v državi in izven nje pa naj v tem kritičnem času pokažejo toliko ljubezni do domačega odra, da mu prisrčno na pomoč. Ne denar, ne renome, ki ga uživajo drugod, jih ne sme odtegniti njihovi dolžnosti! Sedaj gre za obstoj našega gledališča! Stranotno, naravnost škandalozno pa je, da se celo oni pevci, ki jim je omogočila naša javnost pot do desk, odtegujejo domačemu odru. Ne slava, temveč delo lastnemu narodu in državi mora biti smisel umetnika. Naj nas razumejo vsi slovenski umetniki v državi in izven nje. Potem pa, če bomo dobili kvalitetno dober ansambel, bo naša prva dolžnost popularizirati našo opero med široko javnostjo. Treba je, da naša javnost spozna, da nimamo samo dobrih umetnikov, temveč da imamo odlične umetnike. Vse preveč verujemo v moč drugih in šablonsko zabavljamo čez svoje! Ne po gotoko verovati samo vase, samo tega ne, le ne se delati hlape! Med nami, ki to pišemo, nas je mnogo, ki smo imeli priložnost spoznati vzporednice na največjih inozemskih odrih in brez bojazni lahko trdimo, da bi bile predstave z našimi najboljšimi pevci enake onim drugod. Čim več pisanja o teatru, čim več fotografij v časopisih, čim več nastopov pred mikrofoni, čim več lastne gledališke revije, vse to bi služilo populariziranju gledališča. Po vzgledu iz



samo 3 od 10 nimajo zobnega kamna!

Med tisoči jih je le malo, ki ne trpe na zobnem kamnu. Nihče ni varem pred njim -- in s tem pred izgubo zob! Borite se zoper nevarni zobni kamen z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom! Kajti edino Sargov Kalodont vsebuje v Jugoslaviji učinkoviti sulforicinoleat proti zobnemu kamnu.



SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

inozemstva bi lahko prirejali tudi gledališke igre, recimo na Bledu in v Rogasli Slatini in tako predstaviti nivo našega gledališča tudi mednarodni publiki. Potrebno je razumevanje vseh: pevcev, gledališkega vodstva in države. Eno, kar je tudi zelo važno, pa je, da mora vladati v teatru mir in ljubezen, ne pa intrigantstvo in neprestani spori. Toda s samim besedičenjem si ne bomo pomagali, treba je dejanj. Tisti, ki vodite naša gledališča in vsi tisti, ki na katerikoli način lahko pomagajte, prične. Toda prične tako, da ne bo prepozno. Stalni gledališki obiskovalci.

Ob tej priliki naj se izrazimo še po gostovanju Zinke Kunčeve v Ljubljani. Menimo, če je imela gostovanje v vseh večjih jugoslovanskih mestih, bi bilo primerno, da se spomni tudi Ljubljane, kjer je bila svojas stalen gost. Dalje naj izrazimo obžalovanje radi ukinitev gostovanj Maria Šimenca. Letos smo imeli na repertoarju Puocinjevo »Tosco« in vendar nismo slišali Šimenca kot Cavaradosija! Kako lepo bi bilo dvojno gostovanje Gjurgjencev in Šimenca v Othello. Tudi dramskega »Othella« bi kazalo po dolgem času v prihodnji sezoni zopet vprizoriti.

Poletno zatiranje rastlinskih škodljivcev Nekaj praktičnih nasvetov in navodil vrtnarjem in sadjarjem

Ljubljana, 25. junija. Živalske škodljivce, ki grizejo posamezne dele rastline (listje, cvetje, sadje) in se s tem hranijo, uničimo, ako jim te dele ostrupimo. To dosežemo z različnimi škroplili, ako jih pravčasno uporabljamo. Pri nas se prav uspešno uporablja strupeni apneni arzenijat, ki ga primešamo čisti vodi 0,2%, t. j. po 2 g na liter vode. Proti glivičnim boleznim se pa poslužujemo žvepleno-apnene brozge, ki je primešamo vodi po 3% t. j. 3 dkg na liter vode. To je pa odvrčalo sredstvo, ki zabranjuje razvoj glivičnih bolezni, zato ta brozga učinkuje, ako jo uporabljamo, predno nastopi bolezen. Samo razne plesni na vinski trti, na vrtnicah, jablanah uničimo tudi kasneje, ako se že pojavijo, zakaj te imajo podgobje na površju rastlinskih delov. Vendar je boljše, da zavarujemo kulturne rastline tudi proti tem boleznim predno so vidne. Da si pa delo olajšamo in da ne škropimo dreves posebe proti živalskim škodljivcem in posebe proti glivičnim zajedalcem, opravimo to delo s kombiniranim škropljenjem, da primešamo 3% žvepleno-apnene brozge 0,2% apnenega arzenijata. S tem uničimo, oziroma odvrčamo živalske in rastlinske zajedalce. V obrambo proti rji (strupeni rosi) na trtah, ivanovem grozdiču, kosmulji na vrtnicah, krompirju in paradižnikih pa je še vedno najboljša 1/2 do 1% raztopina modre galice z dodatkom apnenega beleza ali pralne sode. Tudi ta brozga nam služi kot odvrčalo sredstvo. Že obolihi delov rastline ta brozga ne ozdravi. Dodatek apnenega beleza ali namesto tega sode raztopine je potrebno, da nevtaliziramo žvepleno kislino, ki jo galica vsebuje. Brez tega dodatka bi sama raztopina modre galice opalila rastline. Ali kakor je nevarno za rastline, ako je premalo apnenega beleza ali sode raztopine primešamo galici, prav tako je manj učinkovita ta brozga, ako je tega preveč. Zato preizkušamo to s fenoltalenovim papirjem. Ko ta papir, ki ga v pripravljajočo brozgo pomočimo nalahko pordeči, pokaže, da je dodatek apna ali sode ravno primeren in pravilen. Izmed raznih živalskih škodljivcev na sadnem dreju, povztrini in cvetlicah so se pa letos pojavile listne uši v taki meri, kakor že davno ne. So pa različne po barvi, velikosti in tudi po obliki. Te so pa sasejači zajedalci, kakor kaparji. Te ne uniči nobeno prej imenovano škroplilo, zakaj uši ne grizejo rastlinskih delov, temveč sesajo rastlinski sok. Zato je napačen oditek nekaterih, da kljub zimskemu in spomladanskemu škropljenju s prej navedenimi brozgami razmaja ušiva nadloga. Proti listnim ušem porabljamo brozgo tobačnega izvlečka ali pa brozgo masljega lesa. Prva vsebuje strupeni nikotin, druga pa kvasin. Za nežnejše zelene uši zadostuje, ako primešamo na 1 l vode eno žlico t. j. 2% tobačnega izvlečka z dodatkom 1 dkg raztopljene mila. Za bolj odporne črve na črešnjah in vijčkah ter rjave na jablanah je pa treba vzeti 2 žlici tobačnega izvlečka in 1 dkg mila. Raztopina mila kot dodatek je potrebna zaradi boljše prijemnosti. Ima pa tudi svojstvo, da ko se posuši, zamaži ušim dihalo (traheje), ki jih imajo uši ob straneh telesa. Ker pa močnejša brozga tobačnega izvlečka in mila opali listje koščkastega sadnega dreveja, (najbolj so občutljive brskve), uporabljamo rajši mušji les (kvasijo). To prodajajo v obliki traku. Ker vsebuje hudi strup kvasin, zadostuje, da odtehamo za nežnejše uši samo 1/2 dkg, za bolj odporne pa 1 dkg na liter vode. Od-

tehtan mušji les namakamo v vodi 24 ur, nato ga kuhamo, da vre pol ure. Ocedek primešamo 1% raztopini mila ter dolijemo še toliko vode, kolikor smo dolocili za porabo. Brozga mušjega lesa je brez harve in duha, zato jo razen uporabe za zatiranje listnih uši na koščkastem sadnem drevu s pridom uporabljamo tudi v cvetličarstvu, ker ne zamaže. Mušji les je nekaj dražji, kakor tobačni izvleček, ali ker zadostuje tega manjša množina, ni v izdatku znatne razlike. F. Strekelj

Gostovanje Blanke Tomašič

Ljubljana, 25. junija. Drevi bo v ljubljanski operi gostovala simpatična članica zagrebške opere gđ. Blanka Tomašič, ki bo nastopila v »Cavalerii rusticani« in v njej pela vlogo Santuzze.



Blanka Tomašič je ena največ obetajočih članic zagrebškega gledališča in je prav, da jo je ljubljanska opera posebita na gostovanje. Navedena mlada pevka je bila učenka Glasbene akademije v Zagrebu, kjer se je učila petja pri znanem profesorju Reiserju, potem pa je prišle na ljubljansko študijo pri gospe Lhotič. Gđ. Tomašič se zlasti odlikuje po svojem polnem dramskem sopranu in jo bo tudi ljubljanska publika grovo primerno pozdravila in sprejela.

Naše gledališče

OPERA
Zabitek ob 20. uri
Sobota, 25. junija: Boris Godunov. Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 26. junija: zapelo
Ponedeljek, 27. junija: Cavaleria rusticana, Glastica. Red B. Gostuje ga. Tomašič-Blažjeva.
Torek, 28. junija: Akademija čeljadova. Riki Orlov Ivan.
Sreda, 29. junija: Sveti Anžan, vask svetih-jenih petzen. Even. Glastica mladenec cene od 24 din napred!
Četrtek, 30. junija: Mlada Ljuba. Red. Čeljad.

Samo še ob 16. in 19.15 uri velika filmska drama »MARLENE DIETRICH ANGEL«
Ob 21.15 premiera za smeh in dobro voljo STANLIO in OLIO na divjem zapadu kot
NEUSTRAŠNA VITEZA
KINO MATICA 21-24
ZNIŽANE CENE!

Končan ni odgovoren za zločin

ki ga je storil, ko je svojo spečo ženo v navalu blaznosti s sekuro do smrti pobil

Ljubljana, 25. junija. V spominu nam je še strašen dogodek, ki je 25. aprila lani razburil Tomačeve in okolico. Bivši delavec v tobačni tovarni Fran Končan je s sekuro umoril svojo spečo ženo Ivano, nato si je hotel končati svojo bedno življenje. Orožniki so ga našli na pol obesnega. Končana je pred dvema letoma zadela mrtvoud, vso desno stran telesa ima hromo, zato mu ni uspelo, da bi se sam sodil, samo z levico ni mogel napraviti zanke tako, da bi se zadrgnila. Ženo je umoril s sekuro v levici. Ako bi se nesrečna žena ob pravem času zbudila, bi se ga gotovo ubranila. Tako pa je Končan mahal na slepo po postelji, v kateri je žena spala in ženi zadal več smrtnih ran. Včeraj je sedel Končan pred sodnike malega senata, ki mu je bil predsednik sodnik okrožnega sodišča g. Ivan Brelih. Državni tožilec dr. Lavrenčak ni zahteval obsojdo po pristojnih paragrafih kazenskega zakonika, kajti izvedenci so ugotovili, da Končan ni odgovoren za svoje dejanje, ker je ženo ubil v polni duševni razkrojenosti. Končan je 56 let star. Jetniški paznik ga je krepko podpiral in ga le s težavo posadil na zatožno klopo. Med preiskavo je Končan priznal, da je ženo napadel s sekuro. V svojem življenju ni imel opravka s sodnijo, njegov kazenski list je prazen. Preiskovalnemu sodniku je povedal, da ga je žena varala in je ravnala z njim, kakor da on nič ne pomeni v hiši. Neprestano sta se prepirala in se tudi pretepala. Usodno noč se je Končan prebudil okrog 3. ponoči. Preden je šel počivat, sta se z ženo prepirala. Mož je ženo, ki je s skromnim zaslužkom kot tobačna delavka preživljala za delo nesposobnega moža in štiri otroke, močno sovražil, ker si je vtpepel v glavo, da ga vara. Po prepiru tisti večer pred umorom Končan ni mislil, kakor je izjavil, da bi ženi storil kaj hudega. Po prepiru je trdno zaspal, a ko se je zbudil ob 3. uri ponoči, mu je nekaj ukazalo, naj ženo takoj ubije. Odšel je v dvoranico po sekuro, se splozil do ženske postelje in izvršil grozno dejanje. Najmlajši otrok se je tedaj prebudil in vprašal očeta, kaj se je zgodilo. Oče je odgovoril, da se ni nič zgodilo.

nini nezvestobi in izrekel ploho peovk na ženo. Ljudje, ki so ga poznali, še preden ga je zadela huda bolezen, so izjavili, da je bil Končan vedno razburljivo narave, a z njim se je dalo kljub temu prebiti. S tovarništvu v tovarni se je vedno zelo pametno pogovarjal in imeli so ga za inteligentnega delavca. Spremenil se je na slabše šele po bolezni in po odpustu iz tovarne. Psihiater je izjavil, da kaže Končan zdaj vse znake slaboumnosti, da je njegovo čustveno doživljanje izpremenljivo in da so se ga po lastile paranoične misli, izvirajoče iz čustvenih kompleksov. Močno poopnjenje žil mu okrneva čedalje bolj duševno življenje. Zaradi tega za svoj zločin ne more biti odgovoren po § 22 k. z., ki pravi, da ni odgovoren, kdor ob času, ko je storil dejanje, ni mogel pojmovati narave in pomena svojega dejanja zaradi duševnega razkroja ali skaljene zavesti in slaboumnosti. — Kje so vaši otroci zdaj? ga je vprašal senatni sodnik g. Kralj. — Ne vem, gospod predsednik, naj oprostijo, res ne vem. — Kam bi šli, če vas izpustimo? — V Pokojniški zavod bi rad šel, gospod predsednik. — Zakaj ste storili ono dejanje ponoči? — Gospod predsednik, naj oprostijo, sem mislil, da sekam gnjat. Državni tožilec dr. Lavrenčak je predlagal, naj se Končan odda v zavod za zdravljenje in čuvanje, ker ni uračunljiv in lahko ograža javno varnost. — Ali bi šli v bolnišnico? je vprašal predsednik Končana. — O, bi šel, bi! Končanov svak je menil, da je potrebno Končana zadržati v zavodu, ker bi bila ogrožena sicer vsa njegova okolica. Nekoč je Končan izjavil, da bo umoril ženo, nato vse otroke, sam pa se bo obesil, hišo naj pa sodnija požre. Branilec dr. Česnik je izjavil, da prepustja senatu odločitev. Hišica, ki je ostala otrokom, bo pač šla za plačevanje zavoda. Senat je odločil, da se Končan odda v zavod za zdravljenje v Lepoglavi. Če bodo v zavodu spoznali, da ni več nevaren, bo nesrečni Končan prišel pod nadzorstvo domačih.

Z Zidanega mosta

Zanimivosti iz podružnice SPD Zidani most. Te dni je imela podružnica SPD Zidani most sejo v hotelu Juvantič, kjer je uprava sklenila, da bo ob obletnici postavitve koč na Lisici 17. julija tradicionalna velika slovesnost, združena z ljudsko veselico. Častni član podružnice SPD g. Jurko Blaž, v poklopi s šolski upravitelj z Rozbora je podaril podružnici Kip Matere božje v naravnih velikosti. Kip bodo najprej prinesli do Razbora, odkoder ga bodo za dan slovesnosti odnesli na Lisico, kjer ga bo blagoslovil g. župnik z Razbora. Kip je prav za prav namenjen za kapelico na Li-

si. Dokler ta ne bo gotova, bo kip skranjen v cerkvi sv. Jošta pod Lisco. Kip, ki ga je daroval g. Jurko Blaž, je vreden 3000.— din in se mu podružnica zanj prav iskreno zahvaljuje. Okna, vrata in veranda bodo popravljena. Nadalje dobi koč 10 novih postelj, tako da bo v njej 40 ležišč. Izletnikom je na razpolago tudi ping-pong. Celodnevna oskrba stane 35.— do 40.— din. — V nedeljo 17. julija bo torej na Lisici velika slovesnost, na kar že sedaj opozarjamo ljubitelje narave.

KINO SLOGA, tel. 27-30
PATER VOJTEH Jifina Stopničkova
Predstave danes ob 18., 19.15 in 21.15 uri, jutri ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— Turistični promet med Italijo in Jugoslavijo. Poročali smo že, da je bila v Gorici turistična konferenca jugoslovenskih in italijanskih delegatov, na kateri so razpravljali o možnosti povečanja turističnega prometa in čim boljše turistične zveze med obema državama. V naši delegaciji sta bila tudi ravnatelj Zveze za turistični promet iz Ljubljane dr. Žižek in ravnatelj mariborske turistično-prometne zveze Loos. Sprejetih je bilo več sklepov, med katerimi je zlasti važen sklep glede možnosti popolne odprave vizuma za prestop meje, glede povečanja hitrosti vlakov, olajšanja carinskega pregleda na meji itd. Jugoslovenska in italijanska železniška uprava želita uvesti enake olajšave, kakor so že v veljavi na nemško-jugoslovenski meji pri Mariboru. Govorilo se je tudi o boljšanju prometnih zvez z Zagrebom in Bosno. Sklenjeno je bilo izdati prospekte severnoitalijanskih in naših turističnih krajev. Pri nas bodo izdani v prvi vrsti prospekti in propagandne brošure Ljubljane, Celja, Rogaske Slatine, Bleda, Zagreba, Beograda, Sarajeva in Mostarja. Sklenjeno je bilo organizirati čim več medsebojnih izletov. Konferenca je predložila obema vladama, da se zboljša izmenjava in pospeši promet na meji, da se olajša izdaja potnih listov in vizumov in da se priznajo olajšave odnosno ugodnosti v mednarodnem tranzitnem prometu.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 51. z dne 25. t. m. objavlja uredbu o javnih zapreženih oboroženih organih za nadziranje ribolova (javnih ribarskih straž) in javnih ribolovnih čuvajih, pravilnik o upravljanju in uporabljanju sklada za pospeševanje ribarstva pri ministrstvu za kmetijstvo, pojasnilo k določbam točk 2. in 3. § 19. fin. zakona za leto 1930. 1938/39. in naredbo predstojništva mestne policije v Mariboru o prometni omejitvi na območju predstojništva mestne policije v Mariboru.

MOŠKI!
ZA ZDRAVLJENJE SPOLNIH SLABOSTI
SEKSUALNE IMPOTENCE
ter za ojačanje spolne funkcije poskusite originalne hormone
VI-HA-GE pilule
Dobite jih v vseh lekarnah:
30 pilul Din 84, 100 pilul
Din 217, 300 pilul Din 560.
Glavni depo:
Farm. Kem. Laboratorium VIS-VIT,
Zagreb, Langov trg 3.
Reg. S. br. 26856-37

— Za mariborja proglašeno. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega Franc Koren, posestnikov sin iz Vitomarcov. Pogrešajo ga že od oktobra 1917, ko je zadnjič pisal z italijanske fronte.

— Razpisane službe banovinskih cestarjev. Banska uprava razpisuje naslednja službena mesta banovinskih cestarjev: za progo od km 19.500 do km 22.918 banovinske ceste št. II/188 Latkovas—Marja Reka—Trbovlje—Zagorje do Izlake, od km 7.00 do km 12.00 banovinske ceste št. I/16 Zgor. Dolje—Vitanje—Vojnik, od km 0.000 do km 5.000 banovinske ceste št. II/153 Dol. Logatec—Planjan in dovodne ceste k železniški postaji Logatec v dolžini 562 m, za progo od km 10.000 do km 14.000 banovinske ceste št. I/17 Radeče—Radna—Kriško do zveze z državno cesto št. II. za progo od km 0.000 do km 0.100 banovinske ceste št. II. reda št. II/289 Kriško—Videm—Globoko, za progo od km 23.000 do km 28.000 banovinske ceste št. I/17 Radeče—Radna—Kriško do zveze z državno cesto št. II. za progo od km 0.000 do km 6.171 banovinske ceste št. II/356 Kostanjevica—Oštrc—Cernača vas, za progo od km 37.800 do km 38.500 banovinske ceste št. I/14 Dravograd—Slovenj Gradec—Velenje. Sočanji—Letuš—Sv. Peter v Savinjski dolini, od km 0.000 do km 2.000 banovinske ceste št. II/149 Velenje—Črna, od km 0.000 do km 2.000 banovinske ceste št. II/197 Velenje—Št. Ili—Polzele, za progo od km 0.856 do km 15.000 banovinske ceste št. I/11 Grosuplje—Krk—Zuženjterk—Podturn, za progo od km 0.000 do km 3.500 banovinske ceste št. II/175 Rob—Rašica—Krk, od km 0.000 do km 2.050 banovinske ceste št. II/179 Stična kolodvor—Stična kraj ter za dovodno cesto na kolodvor Stična, za progo od km 47.940 do km 51.899 banovinske ceste št. II/181 Ljubljana—Besnica—Smartno—Selšek—Moravce do Velike Loke, od km 0.000 do km 31.05 banovinske ceste št. II/134 odep na Moravce, od km 8982 do km 15.000 banovinske ceste št. II/186 Radeče—Brezovo, od km 6.000 do km 13.100 banovinske ceste št. II/126 Cerklje—Vodice—Tacen in od km 32.500 do km 37.150 banovinske ceste II. reda Kočevje zveza z državno cesto št. 52 Brezovo—Črnomelj. Prošnje je treba vložiti pri pristojnih okrajnih cestnih odborih.

— Obisk mrtvim bratom na Dobrodubu. Kalvariji in na Oslavju bo veličastna manifestacija, ki jo organizira Zveza bojevnikov v Ljubljani. S tem bomo počastili naše mrtve junake ob Soči, ki so žrtvovali med svetovno vojno svoje najdražje in obudili naše spomine na prestane grozote. V posebnem vlakcu je še kakih 80 prostih mest. — Ljubljancem se lahko še osebno prijavijo danes in jutri. V nedeljo po polnoči bo naša pisarna odprta do 2. ure popoldne. — Prijavne se lahko tudi žene in hčanke bivših vojakov ne glede na to, ali so člani naše organizacije ali ne. — Stroji, ki so na odložitveni obliki bojnih plovil, zlasti 180 cm za osebo. Prijave sprejemamo do nedelje Zveza bojevnikov v Ljubljani, Zveza bojevnikov št. 26.

— Bolgarski kapitan poklonil soforjev in zamoravcem. Bolgarski vojni vođa se bodo vrtili, samo izmed Rudolfa in št. 26.

Loos v torek 12. junija ob 8. uri zjutraj pri sresnem načelniku v Kranju. Interesanti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sresnem načelniku v Kranju.

— Francoski bombniki v Zagrebu. Včeraj proti večeru je priletelo v Zagreb 5 velikih francoskih dvomotornih bombnikov. V Zagrebu so sprejeli francoske letalce francoski konzul Gueyraud, 1 častnik francoskega poslanstva v Beogradu in naši letalski častniki. Danes so odleteli francoski letala v Rumunijo.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V SISKI, TELEFON 41-79

Svetislav Petrović in Jarmila Novotna
v filmu lepega petja in pustolovščin

Kozak in slavček

V dopolnilo zvočni tehnik in glasbeni film

CARMEN

Predstave v soboto ob 19. v nedeljo ob 5., 7. in 9., ponedeljek ob 19. uri.

V torek:

Koncert na dvoru

Martha Eggerth

— Prošnje za premetitev profesorjev in učiteljev. Prosvetno ministrstvo ponovno objavlja razpis, v katerem opozarja nastavnike srednjih učiteljskih in meščanskih šol, ki žele biti premešeni kam drugam, naj vložijo prošnje po pristojni poti najkasneje do 1. julija, ker se pozneje vložene prošnje ne bodo upoštevale. Obenem opozarja ministrstvo diplomirane slušatelje filozofije, ki hočejo nastopiti službo volonterjev na srednjih šolah, naj vložijo svoje prošnje neposredno na ministrstvo, oddelek za srednje šole najkasneje do 15. julija, ker se pozneje vložene prošnje ne bodo upoštevale.

— Naša zunanja trgovina v prvih petih mesecih. Po uradnih statističnih podatkih je znašal naš izvoz v maju 340.005 ton v vrednosti 445.59 milijonov. V primeri z majem lanskega leta je bil letos naš izvoz manjši za 59.862 ton ali 14.97% po količini odnosno za 55.58 milijonov ali 11.14% po vrednosti. V prvih petih mesecih tekočega leta je znašal naš izvoz 1.567.157 ton v vrednosti 2015.11 milijonov, dočim je bil lani v istem času po količini večji za 173.694 ton ali 9.98% po vrednosti pa za 389.72 milijonov ali 16.21%. Naš uvoz v maju je znašal 108.740 ton v vrednosti 489.9 milijonov. V primeri z majem lanskega leta je bil večji za 15.386 ton ali 16.48% po količini in za 71.42 milijonov ali 17.07% po vrednosti. V prvih petih mesecih tekočega leta je znašal naš uvoz 518.693 ton v vrednosti 2233.75 milijonov in je bil v primeri z istim razdobjem lanskega leta večji za 118.211 ton ali 29.52% po količini ter za 246.049 milijonov ali 12.40% po vrednosti.

— Slovence iz daljnega Harbina se je oglasil. V četrtek smo prejeli pismo iz daljnega Harbina, iz nove države Mandžukuo. Piše nam Slovenec g. I. Fibernik, ki bi rad vedel, kje je zdaj njegova sestra Milka Miklić. Leta 1923 je stanovala v Mostah v Ribniški ulici št. 151. Naslov njenega brata ji je na razpolago v našem uradništvu. O življenju v Harbinu nam g. Fibernik nič ne piše. Zanimivo je, da je pisal pismo 10. t. m. Od Harbina do Ljubljane je torej rabilo pismo 13 dni.

— Tivar oblike, vodeča znamka v kakovosti. modri in črni. Glavna zaloza Anton Brumec Ljubljana. Prekernova 54. nasproti glavne pošte

— Strahovita vročina v Boenl. Poročali smo že, da pritiska najhujša vročina v Boenl. V Sarajevu so imeli v sredo 40 stopinj, v Trebinju je pa kazal toplomer celo 53° v senci. Vročina je tako huda, da je reka Trebišnjica v dolžini 20 km usahnila.

— Lapid brez vode. Na Lapadu so že več dni brez pitne vode. Prebivalci zlasti pa hotelarji so v veliki zadregi, ker zahtevajo gostje pitno vodo pa je ne morejo dobiti. Pomanjkanje pitne vode na Lapadu se čuti že več let, zlasti odkar so zgradili več novih hotelov in vil.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo vroče, spremenljivo, oblačno vreme, kratke nevihte. Včeraj je deževalo v Zagrebu in Beogradu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 34, na Rabu 30, v Beogradu 29, v Ljubljani 28, v Zagrebu in Dubrovniku 28, v Sarajevu 27, na Visu 26, v Mariboru 25.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.8, temperatura je znašala 17.

— Zastupila se je. ker se ji je oče drugič oženil. V Zagrebu se je odigrala včeraj zjutraj pretresljiva tragedija. Zastupila se je 18 letna gospodinja pomočnica šefica Pasariček. Pred leti ji je umrla mati in oče se je drugič oženil. Čim je prišla v hišo mamo, so zavladale neznozne razmere in otroci so morali s trebuhom za kruhom. Štefica je odšla v Zagreb, kjer je dobila sicer službo, toda udarca, ki jo je zadela s tem, da je oče prišel v hišo mamo, ni mogla prebiti.

— V smrt zaradi težke bolezni. V Zagrebu si je včeraj zjutraj končal življenje Slavko Molnar. Na samomoru se je pripravil že dolgo. Ze pred dobrim letom si je prerezal žile na roki in v smrt je šel, ker ga je mučila božast.

— Po 35 letih službe na cesti. Stepan Paukovič v Brezovici blizu Zagreba je služil pri nekem posestniku 35 let za kočijaža. Pred petimi leti mu je pa posestnik službo odpovedal, a Paukovič je ostal v svojem stanovanju, ker se ni bilo rešeno vprašanje njegove pokojnine. Te dni, ko očeta in matere ni bilo doma, je pa gospodar njegove otroke kratkoma zapodil od hiše. Vseh pet otrok se je napotilo v Zagreb, kjer jih je našla policija na ulici.

— Misi razgrizle 18.000 din. Hlaničica Ana Ružič v Kalkju je imela v omari shranjenih 18.000 din v bankovcih. Denar je pregledala samo, kadar je zopet kaj priložila. Ker je pa v sredo zopet pregledovala bankovce je vsa presenečena opazila, da so si naprvice misli v njih gnezdo in da so vse bankovce razgrizle.

— Deček utonil v Muri. Včeraj se je kopalo v Muri pri Murskem Središču več otrok. 13 letni Anton Kegel je odplaval precej daleč od brega, kjer je zašel v vrtinec in utonil. Njegovo truplo so našli in potegnili iz vode.

— Ali ima Hipekraj prav? Ta slavni grški zdravnik starega veka je trdil, da hipekraj vseh bolani svoj sodež v enem samem telesnem organu. Danes vemo, da je imel v toliko prav, ker se na primer veliko bolani zadržuje pri zobeh. Vsi zobje so v neposredni stiski s človekovim krvnim obtokom. Nega zob je torej v pravem pomenu besede nega zdravja. Čistite zato temeljito zobe zjutraj, glavni pa zvečer s Sengovim Katedorom. To je odina zobna krema v naši državi, ki z učinkovitimi sulfonol-oleantoni odstrani zobni kamen, prepreči njegovo povzročeno tveganje in očisti zobe lepe in zdrave.

Iz Ljubljane

— Iz Pogreb župnika Abrama. Včeraj ob 16. je nastopil zadnji pot popularni planinski pisatelj in župnik mstr. Josip Abram izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. Krsto je blagoslovil trnovski župnik Cegnar, nato pa so pevcu »Ljubljane« zapeli žalostnik »Blagor muc«. Na zadnji poti je pri ljubljenski župnika spremlja velika množica prijateljev in znancev, zlasti mnogo tudi primorskih rojakov, v žalnem sprevodu pa so stopali tudi pisatelji Oton Župančič, France Finžgar, France Koblar, predsednik SPD dr. Pretnar, mnogo duhovnikov, Sedejeva družina, Sočani in drugi. Pred viaduktom na Šmartinski cesti so pevcu zapeli žalostnik »Človek glej«, na pokopališču pa so se od pokojnika poslovili dr. Censnik, dr. Pretnar in Breščak. Bodi mu lahka zemlja!

— Matura na mestni ženski realni gimnaziji. Od 40 pripravnic, ki so se prijavile k višjemu tečajnemu izpitu, jih je maturu z uspehom napravilo 31, tri kandidatke so bile reprobirane za 2 meseca, šest pa odklonjenih za leto dni. Maturu so z uspehom opravile: Baehler Smiljana, Bakarčić Sonja (oproščena ustnega izpita), Batič Rozalija, Bergant Jelka (oproščena ustnega izpita), Bizilj Majda (oproščena ustnega izpita), Božič Zora, Bratuž Zdenka, Dolenc Edita, Dolenc Irena, Držanec Vasilija, Filistar Radojka, Fux Nada, Gande Majda, Gorše Tatjana, Gorup Majda, Hočevar Vida, Kodrič Tatjana, Lokar Spela (oproščena ustnega izpita), Luzar Sonja, Moskovč Vera, Müller Lidija, Peterlin Branka (oproščena ustnega izpita), Poganič Vlasta, Rajner Anica, Rigler Danica, Rupelj Liza, Sedej Marica, Šarb Dora, Terček Božena, Turk Milena, Učakar Judita.

DANES Večerna telovadna akademija

SOKOLA LJUBLJANA III.
na letnem telovadišču za Bežigradom.
PRICETEK OB 8. ZVEČER.
Po telovadni akademiji prosta zabava.

— Uprava Sokola Ljubljana—Viti vabi svoje članstvo in naraščajo, da se jutri v čim večjem številu udeležijo razvijanja prapora bratrskega društva v Medvodah. Zbor članstva in naraščaja v kroju jutri ob 14. v Sokol. domu, odkoder bo skupen odhod na kolodvor. Bratje in sestre, vsi točno v polnem številu! Zdravo! Uprava.

— Iz Trgovine na Vidov dan bodo v Ljubljani kakor že objavljeno zaprte samo ob času službe božje od 10. do 11. ure. Na Sv. Petra in Pavla pa ves dan zaprte. Združeno trgovcev.

— Iz »Sokola« in vsi drugi emigranti se udeležijo današnjega pogreba And. Gabrščaka, našega člana-rojaka s praporom. Zbiramo se danes ob 16. do pol 17. pred družtv. pisarno Kralja Petra trg 8. Odbor prosti za čimvečjo udeležbo, da počastimo s tem našega zaslužnega velikega — moža na njegovi zadnji poti.

— Iz Dobro ovrte domače piške — koščka obara — izborna vina nudi Vam Streliške Področnikom.

— Iz Vrsto najlepših zborovskih del iz češkoslovaške glasbene literature nam bo zapel jutri zvečer ob 21. v veliki unijski dvorani akademski pevski zbor Moravan iz Brna na češkoslovaškem. Izvajajo naslednje pesmi: Smetana: Pesem na morju, Janáček: Kaj ta naša breza, Křižkovski: Dar za ljubezen, Křižka: Visoko je zvezdice, Axman: Mamici na grob. Axman: Očetu. Foerster: Sv. Vavrac, Blažek: Pesem božične loči. Suk: Vražljivosti ban, Novak: 12 belih sokolov. Predprodaja vstopnic, sedeži od 6 do 25 din, stojišča po 5 in 3 din, je na blagajni kina Union.

— Iz Uradne ure na banovski podkovski šoli so od 1. julija dalje od 8 do 13.30.

— Iz Planinci! Zsiralšice udeležencev iz leta SPD neznano kam v nedeljo 3. julija je ob 5. uri zjutraj v Tavcarjevi ulici. Prijave sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I. najkasneje do torka 28. t. m., da more pravočasno preskrbeti avtoBUS z zadostnim številom sedežev. Vsak udeleženec mora imeti okovanke in oprtnik. Za prehrano bo preskrbljeno v planinski koči, ki bo končna postaja izleta. Hitite s prijavi, da ne boste zakasnili.

— Iz Vodstvo po razstavi kluba neodvisnih bo imel v nedeljo ob 11. akad. slikar Stane Kregar. Razstava bo odprta le še par dni, zato naj ljubitelji, ki si razstave še niso utegnili ogledati, pohite z obiskom.

— Iz Sraje, kravate — Karnižnik. Nehotnik.

Iz Kranja

— Adaptacija. Ta teden so pričeli čistiti in beliti dve sicer veliki in impozantni stavbi v mestu, ki sta bili doslej v skrajno zanemarjenem stanju. Tako že dolgo dobo let ni videla apna dvonadstropna hiša Mestne hranilnice, še bolj zanemarjena in v vsa okrušena je bila Roosova hiša na najpomembnejši in najlepši točki mesta na Vidovdanski cesti. Čudno je le, da je stavbna oblašt že tako dolgo trpelja to sramoto. Za nove hiše predmetov velja tako strogi predpis, tu je pa nemoteno to staro poslopje kazilo lice vse okoli. Na vrhu Rozenvenškega klanca pa je zelo okusno preuredila zunanost svoje hiše mesarica ga. Jezeršek. Izlozba je moderna in nova, mecnica pa popravljena.

— Drobne novice z gimnazije. Ta teden so na gimnaziji delali učenci in učence 4. razreda, ki šteje letos tri oddelke, najj ustnemi tečajni izpit. K izpitu je bilo

Kino Union Danes neprofitno predstava ob 18.30 in 21.15 uri
Beli angel Predstava: Dop. ob 18.30 po globoko znižanih cenah. Repetitive ob 15., 17. in 19. uri
Zadnja predstava ob 21. uri odpade zaradi koncerta!

pe popevskih izpitih pripuščenih z vseh treh oddelkov 90 fantov in deklet. V splošnem je sredo izdelalo po dovršenih poprevskih izpiti 61%. Na vseskoljski zlet v Prago je odšlo 10 naraščajočkov in sicer 8 fantov in dve dekleti.

Hotel »Stara Pošta«, Kranj

Od 25. junija dalje
vsek dan prvovrstni koncert ter artistični program na restavracijskem vrtu, v slučaju slabega vremena v kavarni. Zacetek ob delavnih ob 18. uri zvečer, ob nedeljah in praznikih tudi popoldanski koncert.

— Posledice pomanjkanja vode — obolenje. Iz leta v leto se prerokuje, da bo pomanjkanje vode odpravljeno. Lamsko spomlad so z velikim pompom zvezali sedanjí tupališki vodovod z novim predvotnim vodovodom v Novi vasi. Rečeno je bilo, da je za prvo silo odpravljeno pomanjkanje vode v Kranju. Ta trditve se je izkazala kot neresnična. Že pozimi je letos primanjkovalo vode, to kar se pa sedaj dogaja, je že pravi škandal. Podnevi voda sploh ne teče, gospodinjice jo morajo loviti v jutranjih urah, če imajo srečo. Tudi in gostje po hotelih bodo odnesli lepe vtise od nas, ko nimajo vode, da bi se mogli umiti. In koliko je drugih primerov, ko pomanjkanje vode ogroža higieno in zdravje prebivalstva. Naj nejevernim Tomazem danes povemo sledečo konkretno zgodbo, ki se je zgodila v torek. V tovarni »Semperit« je veliko številno nameščenec. Popoldne so prosili donaška Franciško, naj jim prinese vode, da si ugase žejno. Ta se je brez kakaj časa res vrnila z vodo, ni pa povedala, da je voda iz umazane, po kemikalijah in kanalih okužene Kokre. Donaška je seveda prinesla vodo iz Kokre, ker voda v vodnjaku ni tekla. In rezultat je bil, da so skoro vsi, ki so to vodo pili, dobili lažje obolenje. Ali boste čakali tako dolgo, da izbruhne kaka epidemija?

Iz Škofje Loke

— Škofjeloko kopališče ob Poljanščici bo v nedeljo oficijelno odprto. Za zabavo in vedro razpoloženje, kakor tudi za ugodnost kopalcev in kopalko bo vsestransko poskrbljeno, igrala pa bo tudi godba. Lega kopališča je idealna, voda izvrstna, pa tudi sicer je kopališče preurejeno — tako da bo vsak posetnik nedvomno zadovoljen. V nedeljo tedaj pridite, škofjeloko kopališče vas pričakuje.

— Oseba veš. Na pravni fakulteti ljubljanskega vseučilišča je diplomiral inž. Anton Homan, obratovodja Trboveljske premogokopne družbe. Ugodnemu škofjelokemu rojaku naše iskrene čestitke! — Svečanost, majhno po obsegu, a zato nič manj prirsno, so imeli pri zborovanju združenja gostilničarjev. Ob srebnem jubileju združenja je bilo odlikovanih z diplomami več članov združenja, izpadla pa sta tedaj dva zvesta in dolgoletna člana združenja škofjeloko gostilničarja in slaščičarka ga. Beti Homanova in g. Matija Dolenc. Splošno znani gostilničar na Kazi in v Seiški dolini. Oba sta prejela za svoje dolgoletno članstvo in sodelovanje v združenju, kakor tudi za zasluge za gostilničarstvi stan diplome, a lep nagovor na odlikovanca je imel predsednik gospod Ivan Kavčič.

— Novi pušalski most so izročili v nedeljo slovesno svojemu namenu. Most je postavljen na banovski cesti Škofja Loka—Medvode na km 9700. Podporni zidova segata 4 m pod vodno gladino, na njih pa stoni tridelen lok z 33 m razpetine. Na lok se nastanja železobetonska plošča, ki bo nosila vse promet. Most je širok 5.50 m, od tega je 4.50 m cestniša, na vsaki strani pa pol metra pločnika. Cestniše je tlakovano z granitnimi kozkami, zaltitmi z asfaltom. Most je električno razsvetljen in nad 1 m višji od prejšnjega, tako da mu tudi voda ne bo mogla tako hitro do živega. Prejšnjega namreč je odnesla povodenj leta 1926. Hkrati s mostom so temeljito preuredili tudi cesto od Škofje Loke do Spodnjega trga pa do pušalskega gradu. Cesto so znatno dvignili, uredili nasipe, dogradili skarpno sosedu Bodlarju, preuredili dohod k letnemu telovadišču Sokola in prestavili tudi sokolsko ograjo.

Z Jesenic

— Silno neurje s točo. V četrtek okoli 17. so se nad Rožco nagrmadili črni oblaki, ki niso obetali nič dobrega. Po dolini je zapihal silen veter, ki je dvigal s cest oblake prahu in lomil veje od dreves. Vili se je silna ploha, vmes pa je padala toča, debela kakor orehi. Po cestah in ulicah so se valile umazane vode. Odočni kanali niso zmogli take množine vode in tako se je voda razlila po cestah in ulicah ter v železniškem podvozu, kjer je stala pol metra visoko. Jaski niso požirali, pač pa bruhali vodo iz kanalov, ki se je razlila po cestah in puščala za seboj mastno ilovico in razno navlako. Ponekod je voda vrla tudi v kleti, kjer je povzročila precej dela, strahu in škoda. Zlobni jeziki pravijo, da je jeseniška cestna kanalizacija zgrajena le za kak pohleven dežek, ne pa za take nalive, kot je bil ta. Na orlovskem telovadišču je voda izpodkopala visoko betonsko skarpno in leseno ograjo v dolžini kakih 20 metrov in jo prekopnila proti železniški progi.

— Bolgarski topolniski inženjerji pridejo na Jesenice. Prihodnji ponedeljek dopolne prispe na Jesenice večja skupina bolgarskih inženjerjev, ki si jo ogledala obratne naprave na Jesenicah in na Javorniku. Dragi slovenski gostje bodo na Jesenicah prisrčno sprejeti.

— Letalski dan na Gorenjskem. V nedeljo 3. julija bo cela skupina letal javila pričetek letalskega mitinga, ki ga priredi mladi in atletski jeseniški Aeroklub v lepi gorski dolinici na Poljanah. Naši vrli piloti in mehaniki se z veliko vnanjo pripravo pripravljajo na razstavo.

— Dve kandidantki sta bili odklonjeni za 3 mesece. Trgovska, bančna in industrijska podjetja, ki nameravajo sprejeti v službo nove pisarniške moči, naj se obrnejo na ravnateljstvo Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, ki bo rado postreglo z dobrimi absolutni in absolutinjinami.

— Absolutni in absolutinjinje Drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, ki kljub iskanju še nimajo službe, naj se zaradi evidence zglašijo pisмено ali osebno pri ravnateljstvu šole.

Skavtska razstava v Litiji

Litija, 25. junija.
Naši skavti in planinci, organizirane v stegu kralja Matjaža, so zelo marljivi in si mnogo prizadevajo, da bi svoje mirujoče ideje in vedno pripravljenost za vse dobro in plemenito, razširili v vse kraje in v vse kraje. Ze prvo leto ustanovitve so postavili ob Savi ličen skavtski dom — gotovo prvi na našem podeželju — ki so ga morali spričo porasta dela in članstva te dni razširiti.

Zdaj se naši fantje in dekleta pripravljajo na I. razstavo, ki bo od 26. do 29. t. m. v dvorani na Stavbah. Razstavni odbor ima že mesec dni polne roke dela. Večino predmetov so izdelali naši mladi in mladenke, nekaj pa so nam posodili tudi drugi bratski stegi. Razstava naj prikaže skavtsko življenje v domu, na taborenju, na pohodu in pri raznih delih in koristnih bližnjicah.

Otvoritev razstave bo jutri. Nato bo ogled razstave, zatem pa povorka skozi Litijo. Skupno kosilo bo na razstavišču. Pričakujemo obilne udeležbe tudi od zunaj. Zlasti pričakujemo lepega obiska iz raznih krajev, kjer delujejo skavti. Prihite! Bodo na ogled našega doma in razstave, mimo tega si bodo lahko ogledali prijazno Litijo. Vse zunanje goste opozarjamo, da je kopalna sezona v Savi že odprta, zato jim priporočamo, naj ne pozabijo kopalnih plačkov...

V nedeljo bomo imeli pri nas sploh bogat program. Naši marljivi Sportni klub ima svoj sportni dan, popoldne pa bo nogometni turnir.

Zunanje skavtske delegacije prosimo, naj pridejo k nam s prapori, da bo povorka lepša. Skavtizmu naklonjene Litijane, zlasti hišne gospodarje, pa prosimo, naj izobestijo zastave.

Drž. dvor. trg. šola v Ljubljani

Ljubljana, 25. junija.
Tisti, ki žele v s. l. 1938/39 na novo vstopiti v prvi razred, ali ga ponovljati, se morajo osebno zglašiti pri ravnateljstvu dne 24., 25., 26. ali 27. avgusta 1938 med 8 in 12. uro. Prinesiti morajo s seboj: 1. rojstni list, 2. izpolnjeno prijavo, ki jo dobe za 50 par pri šolskem slugi in jo morajo kolkovati z 10 din, 3. izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu ali završnem izpitu, 4. davčno potrdilo. Kdor je na dan vpisovanja star več nego 17, toda manj kakor 19 let, mora predložiti 5. rešitev banske uprave o spregledu starosti. — Ob 9. uri dne 30. avg. 1938 bo na uradni deski razglašeno, kdo je sprejet. Nesprejeti bodo prejeli istega dne svoje listine pri šolskem slugi. — Sprejeti se bodo definitivno vpisali dne 1. 2. ali 3. sept. 1938 med 8 in 12. uro in plačali: 1. dodatni kolek za prijavo 40 din, 2. šolnino in drugo, kakor je objavljeno na uradni deski. — Vpisovanje v drugi razred bo dne 1. 2. ali 3. sept. 1938 med 8 in 12. uro. Predložiti je treba: 1. prijavo, ki jo dobe pri šolskem slugi za 50 par in jo morajo kolkovati s 50 din, 2. izpričevalo prvega razreda, 3. davčno potrdilo ter plačati šolnino in drugo, kakor je objavljeno na razglašni deski.

Privatisti na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani. Tisti, ki žele v s. l. 1938/39 polagati izpit kot privatisti čez prvi ali drugi razred, naj se zglašajo začetkom šolskega leta v ravnateljski pisarni, da dobe potrebna navodila za študij.

Na Drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani so se vršili završni izpiti pod predstvom dr. Milisava Lutovca, profesorja Ekonomsko-Komercialne visoke šole v Beogradu v času od 7. do 24. junija 1938. K završnemu izpitu je bilo pripuščenih 63 rednih učencev in učenec ter dva privatista in dva popravitelca. Završni izpit so napravili:

a) z odličnim uspehom: Detela Vida, Pipan Francka.
b) s prav dobrim uspehom: Erman Franc, Košmalić Miran, Planina Franc, Košec Jože, Cedilnik Hedvika, Cemažar Vera, Erznjožnik Miroslava, Lebar Marta, Mešec Martina, Pucelj Damjana, Rant Iva, Slapar Nada, Zajc Marija,

c) z dobrim uspehom: Bezek Ivan, Drašler Emil, Hribar Franc, Klemenec Boris, Kožuh Janez, Leskovšek Rudolf, Malý Janez, Markočič Stanislav, Marolt Viktor, Peterlin Pavel,

Sokolstvo

Tekme murskega sokolskega okrožja

Mursko sokolsko okrožje je tudi letos pri redilo tekme članstva in naraščaja in sicer na praznik 16. t. m. v Ljutomeru na sokolskem telovadišču. Tekme je vodil marljivi okrožni načelnik br. Slavko Stopar, ki jih je otvoril ob 16. s primernim nagovorom. Organizacija tekem je bila brezhibna, zato so bile tudi tekme v dveh urah končane. Udeležba tekmovalcev je bila lepa in uspeh klubov raznim težkočam, s katerimi se bori danes sokolstvo, prav dober. Tekmovalo je 5 vrst članov in 4 vrste moškega naraščaja. Tekmovala so društva oz. čete: Ljutomer, Veržej, Štrigova, Cven in Mala Nedelja. Le žal, da je radi tehničnih ovir izostala Gornja Radgona. Tekmam je prisostvovalo številno ljutomersko občinstvo, ki jih je sprejemalo z velikim zanimanjem. Izid tekem je bil: člani: v srednjem oddelku je dosegla ljutomerska vrsta 1755 točk ali 66%, prvo mesto br. Joško Horvat 470 točk ali 94%, drugo br. Hudina Drago 390 točk ali 78%, tretje mesto pa br. Pohl Evald 350 točk. V nižjem oddelku je dosegla prvo mesto kombinirana vrsta Ljutomer-Veržej s 1984 točkami ali 82%, drugo mesto Mala Nedelja s 1693 točkami ali 70%, tretje mesto Cven s 1130 točkami ali 60%. Med posamezniki: Prvo mesto Sersen Stanko — Veržej 550 točk ali 91%, drugo mesto Bunderl Fran — Veržej 535 točk ali 89%, tretje mesto Škrjanc Ludvik — Mala Nedelja 498 točk ali 83%, četrto mesto Potočnik Jakob — Ljutomer 460 točk ali 76%, peto mesto Rajh Dušan — Cven 450 točk ali 70%.

Naraščaj: 1. mesto vrsta Ljutomer-dijaki 2513 točk ali 84%, 2. mesto Ljutomer-obratni naraščaj 1735 točk ali 60%, 3. mesto Ljutomer-dijaki 1689 točk ali 56%. Med posamezniki: 1. mesto Kolarik Jože 533 točk ali 88%, 2. mesto Vojec Peter 533 točk ali 88%, 3. mesto Titan Bela 520 točk ali 86%, 4. mesto Soršak Zlatko 514 točk ali 85%.

Po tekмах so bili razglašeni rezultati, makar so se vršile prijateljske tekme v oddelkih. Tekme so nam pokazale, da se je v zimskem času pridno delalo v sokolskih telovadnicah na vseh poljih telesne vzgoje.

Odhodnica davčnega upravitelja Martinaka

Davčni upravitelj br. Viktor Martinak je bil premeščen po službeni potrebi v Crnomelj. Sokolsko društvo se je ob svojem marljivem, tihi delavcu poslovilo v sredo teden zvečer v Sokolskem domu, kjer se je zbralo številno članstvo, da se poslovijo od marljivega Sokola, ki je imel mnogo prijateljev in znancev tudi izven sokolskih vrst.

Br. Martinak je živel v Ljutomeru polnih 12 let. Službo pri davčni upravi je opravljal od l. 1926, ko je prišel v Ljutomer. Takoj po prihodu v Ljutomer je začel sodelovati pri Sokolu kot telovadelec ter je z veliko vnošo dosegel pri neseštetih tekmah lepe uspehe. Leta 1930 je dosegel na tekmah v Beogradu najboljši uspeh med telovadci ljutomerskega Sokola. Ko se je gradil v Ljutomeru Sokolski dom, je ves

svoj prosti čas žrtvoval za gradnjo doma. Bil je vsa leta član prednajskega društvenega in okrožnega zbora, kjer je sodeloval zlasti kot odlični strokovnjak v sportnih panogah. Poleg tega je bil odlični sodelavec pri dramskem odseku, kjer je moštvo igral vloge v mnogih dramah. Sodeloval je pri vseh predstavah na našem sokolskem odru kot igralec in kot režiser. Največji uspeh je dosegel v »Celjskih grobih« v vlogi pravdača.

Odhod br. Martinaka je zapustil v Ljutomerem Sokolu veliko vrzel. Sokolskemu društvu črnomelju na pridobitvi tako sposobnega Sokola čestitamo, br. Martinaku pa želimo tudi tam obilo uspehov in zadovoljstva.

— Sokolska proslava v Sevnici je pred durni. Skoraj bi rekli: le še par kratkih ur nas loči od tega pomembnega slavlja. Priprave se bližajo koncu, vse je v živahnem vrvenju. Trga se poljska svečana razpoloženja, povsod se čuti, krasi, pripravlja. Pojavljajo se zastave, prihajajo že prvi gostje. Najživahnije je okrog Sokolskega doma, kjer je letno telovadišče dobilo povsem drugo lice. Postavljene so tribune, svečano in okusno je okrašen ves prostor, predvsem tribuna za kraljevega odposlanca. Neumorna in neutrudljiva sokolska poštvalnost ustvarja čudeže, kakor jih je ustvarjala v društvu 30 let. Izredno zanimanje vlada za večerno akademijo in ognjemete. S posebno napetostjo pa pričakuje vse prihodnja nastop naše vojske. Naj torej v nedeljo nihče ne ostane doma! Komur je le količnik moč, naj pohiti v prijazno Posavje, v našo borbano Sevnico, vsakdo naj prihihi manifestirati z našim Sokolom in našo vojsko za nas narod, za naš dom!

Iz Celja

— c Dohodki mestne občine so znašali letos v razdobju od 1. aprila do 20. junija 1.490.260 din.

— c Pri javnih delih mestne občine je sedaj zaposlenih 112 do 113 delavcev. Njihova povprečna meza znaša 3.64 din na uro.

— c Nova stavba akcija. Pokojniški zavod v Ljubljani je sporočil mestni občini, da bi bil pripravljen dati ji 3 milijone din posojila za gradnjo malih stanovanjskih hiš za nameščenice. Obvestna mera za zavarovanje Pokojniškega zavoda bi znašala 7%, za ostale interese pa 8%, poleg tega bi morali vsi plačevalci še 1% za amortizacijo. Ker ta obvestna mera ni posebno ugodna, se bo občina še informirala, ali bodo interesi sporazumni z omenjenimi pogodi.

— c Pogodba za mestno parno in kadno kopališče, ki je nameščeno v poslopju g. Bačiča v Ipavčevi ulici, bo občina podala do 1. septembra, ker novo, moderno kopališče v Delavskem domu na Vrazovem trgu še ni dograjeno.

— c Novo mestno kopališče v Savinji. Občina je oddala izdelavo podrobnih načrtov za veliko, moderno mestno kopališče v Savinji pri mestnem parku. Načrti bodo izgotovljeni v nekaj mesecih.

— c Povečanje meščanske šole. Občina bo poskušala še ta mesec najti sredstva za gradnjo drugega nadstropja na obeh dvori-

ščih traktih drž. deške in dokliske meščanske šole. V pozitivnem primeru bi bila gradnja gotova že do septembra.

— c Trgovska strokovna nadaljevalna šola v Celju. Gg. učne gospodaje in učence opozarjamo, da slovesni zaključek šolskega leta ne bo na praznik sv. Petra in Pavla, temveč v nedeljo 3. julija ob 9 dopoldne.

— c Dve nogometni tekmi. V nedeljo 26. t. m. ob 10. dopoldne se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska tekma med mariborskimi Rapidom in celjskimi Atletiki, ob 16.30 pa na Olimpijcem igrišču v Gaterju kvalifikacijska tekma za vstop v I. razred med SK Jugoslavijo iz Celja in SK Retjem iz Trboveča. Gotovo bosta obe srečanja zanimivi in napeti.

— c Nočno lekarniško službo ima od sobote 25. t. m. do vseh petka 1. julija lekarna »Pri križu«.

Iz Maribora

— Mariborski abiturienti. V četrtek popoldne je bil na državni realni gimnaziji v Mariboru končan višji tečajni izpit. Prijavilo se je 43 kandidatov in 30 kandidatnih; ustnega izpita je bilo oproščenih 5 pripravnikov in 2 pripravni. Izpit so uspešno napravili: Bertalanč Janez, Breže Bogomir, Čeh Branko, Dolinšek Karel, Duh Maks, Frank Stojan, Golob Martin, Lebar Radislav, Lipovšek Anton, Roglič Miljan, Skofič Drago, Turk Frančišek, Vodopivec Ivan (oproščen), Košuta Srečko, Dermovšek Marko, Dolenc Bogdan (oproščen), Fabjan Konrad, Feinig Ivan, Finigar Marjan, Gosler Karl, Hren Boris (oproščen), Klinar Vladimir, Knez Rihard, Kogelnik Drago, Kohnstein Rudolf, Lengar Zvonko, Lotičnik Albin, Polak Mitja, Puklavac Ivo, Rink bič Rudolf, Roth Mirko (oproščen), Lovše Zdenko, Vrečko Zvonko (oproščen), Lovše Milivoj, Cernovšek Jožica, Dragančič Renata, Gogala Smiljana, Hinterlechner Mirjana, Hirsch Elizabeta, Janžekovič Zora, Kresčič Danica, Ličen Vida, Makuc Vlasta, Mlivič Desanka, Nebesaj Marija, Paškulin Vera, Perkič Irmgarda, Plaskan Emilija, Praprotnik Janislava, Prekorski Milena, Princ Marija, Remec Ana, Skvarča Sonja, Sobotkiewicz Zdenka, Sotlar Danica, Stare Ivana, Weber Marija, Womer Mira (oproščena) in Zisel Herta (oproščena).

— Ali bo pohorska železnica? To vprašanje še vedno zanima Mariborčane, ki vedo, da bi bila pohorska železnica Mariboru in Pohorju iz tujkoprometnih ozidov zelo potrebna. O končni rešitvi tega problema, ki ga že dolga leta rešujejo, bodo razpravljali 11. julija zvečer na obnem zboru stavne zadruge »Pohorska železnica«.

— S policije. Napredoval je pri predstojništvu mestne policije v Mariboru policijski agent II. razreda g. Franc Kokol za policijskega agenta I. razreda. Za policijskega stražnika je imenovan g. Josip Pogorec.

— Športna zanimivost. Posebno pozornost je v mariborskih športnih krogih povzročila ostavka tukajšnjega poverjenika sodniškega odbora LNP g. Kopitca. Isto je storil tudi celjski poverjenik.

— Poljski državni predsednik skoci Maribor. V četrtek popoldne je v brzovlakom potoval skozi Maribor predsednik Poljske republike Moscicki s svojim spremstvom. Poljski državnik potuje v Abbazico, kjer

bo ostal nekaj tednov. Do Rakeka sta ga iz Maribora spremljala šest obmejne policije v Mariboru g. Krajnovič in komandant žandarmerije v Mariboru kapetan Mavric.

— Naplavljeno truplo. Blizu Pušencev pri Ormožu je Drava naplavila že popolnoma razpadajoče truplo neznanca. Utopljenec je okoli 20 let star. Identiteta utopljenega mladeniča ni znana, ker pri mrtvecu niso našli nobenih dokumentov.

— Z drevesa je padel. Pri obiranju črešnje je padel z drevesa 56 letni posestnik Lovrenc Gabrijan iz Zg. Radvanja. Mož si je pri padcu pretresel možgane in zlomil levo nogo. Ponesrečenca so takoj odpeljali v mariborsko bolnico.

Iz Novega mesta

— Razstava in kratkajadralni letal. Po daljšem odmoru krivda nikakor ne leži na ramah novomeškega odbora jadralne skupine — bo te dni naša jadralna skupina zopet stopila pred novomeško javnost in pokazala uspehe dela, ki si ga je nadela jadralna skupina že ob ustanovitvi. Od 24. do 26. t. m. bodo v telovadnici osnovne šole razstavljene kar 3 jadralna letala, od katerih sta dve že last novomeške skupine. Posebno za nimiv bo ogled novega šolskega letala, ki ga skupina nalašč razstavlja v samem poplunu dograjenem ograjdu — brez platna. Ni manj zanimiv ne bo pogled na jadralno letalo »Matic«, last jadralne skupine »Stinec«, ki ga bo 3. julija odpeljala na Grmado pri Rabinici, kjer bo glede na prikladnost terena dan kasneje postavljen morda že nov jugoslovanski rekord 27. junija pa bo v občinski sejni dvorani ustanovni občni zbor Aerokluba, na čigar polnoštevilno udeležbo

se že zdaj vladno vabijo vsi ljubitelji letalskega športa. Na trgu Kralja Petra II., pa bo na praznik 29. t. m. ob 10. dopoldne, krst novega letala, kot krona dela 48 delovnih dni enega samega človeka. Z malo dobre volje in nekoliko več uvidenosti in resnosti pri oranju te leđine, bo tudi novomeška skupina kos započetemu delu.

— Nova tovarna. V bližnji Čestci vasi se bo pričela graditi nova tovarna, ki bo izdelovala židno in strešno opeko. Kakor so strokovnjaki ugotovili, je tamonja glina, iz katere se bo izdelovala opeka — prvovrstna. Novo podjetje bo v rokah domačinov.

— Svečanost na novomeškem pokopališču. Ob priliki izkopavanja mrtvev na bivšem starem pokopališču, ki je sedaj spremenjeno v lep angleški park, so svoji prenosili in pokopali ostanke pokojnikov na novo pokopališče. Tako sta bila izkopana tudi pok. kapiteljska prosta Arko in Elbert, dva častiljiva moža, ki ju imajo starejši meščani še v živem spominu. Ker v času izkopavanja še ni bila zgrajena sedanja kapelica na pokopališču, sta bili krsti obeh pokojnikov začasno položeni v grobnico, ki jo je dal v to svrhu na razpolago trg. in podžupan g. Josip Turk. V sredo ob 11. pa se je vršil slovesen prenos pokojnih cerkvenih dostojanstvenikov iz Turkov v cerkevno grobnico. Prenosu je poleg duhovščine s kapiteljskim proštom K. Cerinom na čelu prisostvovalo mnogo domačega občinstva in šole. Osebnost je bila navzoča tudi nekakinja prosta Arka g. Marija Dularjeva, dočim se brat pok. Elberta, ki stalno živi v Ljubljani, ni mogel udeležiti slovesnega prenosa, ker ni pravčasno prejel obvestila.

Lep dar: Zgodbe brez groze



LUX za vse poletne tkanine
....SE RAZTOPI TUDI V MRZLI VODI



Samo NIVEA vsebuje Eucerit krepi kožo sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav ista«. NIVEA krepi kožno stanje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z NIVEO okrepčana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladi pred prehladom.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

(za časa počitnic).
Večerni tečaj od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance. Posebni tečaji za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 1. julija. Šolnina zelo nizka. Christofor učni zavod, Domobranska c. 15. 1749

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Kompletna okna in vrata

z rolet, vse v dobrem stanju, takoj proda po nizki ceni restavracija pri »Katric« Pod Rožnikom. 1753

PRIPOROČA SE

letovišče in kopališče Sorli, Gorenja vas nad Sk. Loko. 1675

JESENSKI CENIK

cvetličnih in gospodarskih semen ter cvetnih gomoljev s preko 1000 vrst, s prekrasno barvanimi platnicami, dobite zastoj! Pišite ali pa pridite ponj. Sever & Komp., Ljubljana. 44. R.

TRAJNO ONDULACIJO

ter barvanje las, obrvi in trepalnic izvršujem vestno v novem salonu GODINA, Sv. Petra c. 3. pri Marjinem trgu. 1745

JUTRI NA ŽEGNANJE

v Trnovo k Slovši. Za zabavo in ples preskrbljeno. Igra pošarska godba. Dobra pijača in jedca. Vstop prost. Se priporoča Iv. Slova. 1770

MOTOR INDIAN

350 cm ugodno naprodaj. Naslov: Kalan Jožef, Rogatec. 1758

CEVLJARJI POZOR!

Po ugodni ceni prodam aufputz stroj, durchnäht stroj, kopita ter razno drugo čevljarstvo orodje. Franc Rabič, trgovina usnja, šenčur pri Kranju. 1766

KLAVIRSKO HARMONIKO

46 tipk, 4 in 8 glasno, 120 basov, poceni proda Zabukovec Viljem, Loč. 1762

DOPISI

DAMA, ki v svojem zakonu ni zadovoljna, naj pošlje svoj naslov in sliko. Starost do 40 let, čedne postave, Tajnost zadržana. — Dopisi na upravo »Sl. Narod« pod »Junij 1938«. 1757

OSAMLJEN GOSPOD

resnega in mirnega značaja išče značajno, zaupno in srčno-kultivirano prijateljico. Ženitev ni izključena. Cenj. dopise pod »Družba« na upravo Lita. 1765

Marmelade in želeji

10 MINUTAH

Opekta

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.—

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolesa, motorji, trikotli

Šivalni stroji pogostilni

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlova c. 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova c. 26

Nemuradni teka, a kljub temu silajenost zaslužila!

»OLLA«

GUMI

Najvredne imitacije energično odklonite, gao za vaše zdravje!

Mednarodna špedicija TURK Prosto javno skladišče

LJUBLJANA

prevzema

PREVAŽANJE vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane s vozovi in avtomobili in to hitro ter po niski ceni. Masarykova c. 9 (nasproti tovarnega kolodvora). Telefon: 24-59

VSKLADIŠČENJE raznega blaga kakor tudi pohištva v lastnem, mestnem trošarini in uvoznem prostem JAVNEM SKLADIŠČU. Oskrba hitro-povzetli. Kotnikova ul. 12 (nasproti mestne elektrarne). Telefon: 30-13

NOVI MODEL MOTORNEGA KOLESA PRIDE!

Najnovejša konstrukcija z vsemi značilnimi prednostmi BMW-koles:

4-taktni motor z visokim ventil, kardana, teleskop-vilice etc.

Dobava prvih komadov še ta mesec. Rezervacije si jih lahko! Glavno sastopstvo:

ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, TYRŠEVA CESTA 33. TELEFON 23-63.

Tolpa trgovcev z mamili razkrinkana

Glavni junak velike afere je francoski milijonar Louis Theodor Lion

Po aretaciji evropskega poglavarja velike mednarodne tolpe, ki se je pečala s trgovino z mamili, se ni dal več prikrivati splošni lov vseh policijskih oblasti v Evropi in Ameriki za tihotapce belega strupa. Peruanski diplomat, aretiran nedavno v Curihu, je bil preveč znana osebnost najnevarnejših tihotapcev mamil, da bi bilo mogoče se močiti o tej aferi. Zda, ko so aretirali še pariskega milijonarja, restavraterja in graščaka Liona, se lahko policija pohvali, da je prišla do živega zelo dobro organizirani zločinski tolpi. Na sled so ji prišli v Ameriki.

Samomorilec govori

Lani zadnje dni maja se je obesil v Sing-Singu kaznenec Josef Godlieb, trgovec, ki ga je policija več mesecev opazovala, nekega večera pa aretirala na Broadway zara di tihotapstva in prodajanja mamil — heroina in kokaina. V njegovem stanovanju so našli nad 100 kg belega strupa in zato je bil obsojen na več let ječe. Godlieb je bil miren jetnik. A nekega dne so ga našli obešenega na rjuhi. Obesil se je, potem je pa jel govoriti.

Pod njegovo slamnjočo so namreč našli mnogo listkov, na katerih je imel zabeležene najvažnejše kupce in trenutke iz svojega tihotapskega življenja. To je pomnilo za policijo nestrujeni zaklad, kajti v roke ji je prišel seznam članov zelo razširjene tolpe trgovcev z mamili. Toda policija je morala biti zelo previdna, da bi z aretacijo enega ali dveh ne opozorila na nevarnost še drugih. Ameriška policija je samo razmnožila te podatke in jih razpodelila policijam v Evropi, da so imele v rokah točne sezname oseb, zapletenih v to svetovno trgovino z mamili. In tako so šle francoska, švicarska, nemška, jugoslovenska, bolgarska, egiptska in kitajska policija na delo. Zato je tudi učinkovala liki bomba aretacija peruanskega diplomata Bacule na kolodvoru v Curihu.

Aretacije po vsem svetu

Pariški Lion pred dobrim tednom se ni slutil, da je izgubljen. Zvedel je bil sicer, da so v Aleksandriji pred tremi meseci aretirali njihovega egiptskega agenta Voyatzisa, kmalu potem pa na Havani Jerreya in na Dunaju tik pred hitlerjevskim prevratom Bađaga. To so morala biti nesrečna naključja in kdove, zakaj so bili aretirani in da-li ne bodo čez nekaj dni izpuščeni, ne da bi jim mogli kaj dokazati.

Šele aretacija peruanskega diplomata Bacule v Curihu je prišla kakor strela iz jasnega. Takrat je pa že držala francoska policija roke na Lionovi rami. Tolpa spretnih agentov se je razkropila po tej strašni vesti na vse strani. Zbegani so tavali po Evropi in zbežali čez ocean, njihovi pomočniki so pa postali naenkrat silno majhni in ponižni, da bi se policija ne začela zanimati za nje.

Ameriški morilci v Parizu

Zdaj se polagoma odkriva tudi zakulisje zagonetnih umorov. Jerry, aretiran na Havani, se je pisal v resnici londonsko, bil je Rumun in poslušal Lionov agent. V svojem pariškem stanovanju v Balzacovi ulici je polnil kovčke z dvojnimi dnom z opijem in heroinom ter jih pošiljal v Ameriko, na Holandsko in v Belgijo. Ko se je zdelo, da ga je nekdo izdal podagat Filletti, je pripeljal Jerry iz Newyorka dva poklicna morilca in tolovaja, ki sta poleti 1933 odstranila Filletti v Arcueil-Cachanu zato, ker je bil odposlal Jerryju nekega dne namestu zaboja heroina zaboj starih čevljev. Takrat na londonski ni padel sum soudeležbe pri naročenem umoru, pač je pa prišel v preiskavo ob znanimu atentatu na hišo industrijske pri vratih Etsile v Parizu. Ni bil sicer kriv, toda preiskali so njegovo stanovanje in našli 600 kg opija. Jerry je bil aretiran, pa so ga izpustili proti kavčiji 100.000 frankov. Porabil je seveda prvo priložnost, da je odnesel pete. Toda radiogram je bil hitrejši in čim se je ustavil mož na Havani, ga je ameriška policija aretirala ne samo na prošnjo francoske policije, temveč ker ima na vesti več ameriških grehov in bo lahko marsikaj povedal o ameriških tolovajih, ki jih je najemal, da so mu pomagali.

Graščak Lyon

Aretirani Lion je imel v rokah niti organizacije po vsej zapadni Evropi. Njegova razkošna restavracija v ulici Boissy d'

Anglas je bila družabno nedolžna centrala, od koder so vodili svetovno trgovino z mamili. Tu so pa prišli seveda tudi na sled osebni drami milijonarja Louisa Theodorja Liona. Ta bogataš in ugledna osebnost pariške nočne družbe, trgovec z mamili in orožjem, vodja tolpe najhujših hazardistov, graščak in lastnik krasnih dirkalnih konj je živel doma zelo razuzdano življenje. Njegov svak Victor Cazenave ga ni imel rad. Opetovano mu je grozil z ovadbo, češ, da je kriv smrti njegovega brata Jeana. Njegova žena, lepa gospa prezgodaj ostrelah las, je sprejemala le z največjim premaganjem in pod pritiskom družbo njegove tajnice in ljubice Thomasove. A ta je naravnost sovražila tako Liona kakor tudi Victorja Cazenave kot živo pričo z vestjo se ne ugotovljenih Lionovih zločinov. Vendar sta pa ti dve ženi edini, ki sta v zadnjih letih zares igrali pomembno vlogo v Lionovem življenju. Mož je bil vedno znan kot strasten trgovec, nikoli pa ne kot prijatelj žensk. Lionova zatrjuje, da ni imela pojma o početju svojega moža, o njegovem tihotapstvu mamil ali celo o odstranitvi brata Jeana Cazenave. Tajnica Thomasova je pa izpovedala, da je bila ves čas v njegovi službi samo zorna tajnica, ker je Lion baje celo njen stric. A zadnjih 18 mesecev se sploh nista več dobro razumela.

Centrala v gradu

Lion se je vedno vozil na oddih ob sobotah dopoldne v svoj grad v Gressy, stariški, zgodovinski grad z visokimi stolpi, kamor ni prišel noben nepoklicani gost. Tam je urejeval svojo tajno trgovsko korespondenco, dajal telefonična naročila na vse strani in sprejemal najbolj zaupljive obiske. Da je bil njegov grad res prava trdnjava trgovine z mamili, je razvidno tudi iz tega, da ga je dal ograditi z bodečo žico ter z jarkom, polnim vode. Sicer je pa bila njegova trgovina na videz povsem realna. Po novem francoskem zakonu so mogli kupci francoskega blaga v Orientu, posebno pa v deželah vzhodnega Sredozemlja, plačevati blago francoskim izvoznikom zopet v domačem blagu in država je za te kupce do gotove višine finančno jamčila. Trgovci so plačevali s opijem.

Država je pa blokirala ta dovoz in francoski izvoznik je dobil od države denar za to blago, dostavljeno industriji, ki normalno potrebuje to surovino. Vse je šlo pod kontrolo poljedelskega ministrstva. Toda tako podjeten mož, kakor je Lion, si je že znal pomagati. Dejstvo je, da je vsa leta opij naravnost tekel v pomorsko skladišče v Versaillesu in Bordeauxu in nič čudnega ni bilo, da je šlo od vsake pošiljke nekaj zabojev na stran. Če je blaga mnogo in če število odgovarja uradnemu seznamu, ne delajo posebnih ceremonij z zaboji, pa naj bo v njih karkoli. Tako je dobival Lion po tej uradni poti vsak mesec mnogo metrskih stotov dragocene surovine, ki jo je v svojih laboratorijih izpreminjal v najdražji beli strup in najhobičkanojšo robo naših dni. Afera zavzema vedno večji obseg in vse kaže, da se bo razvila v svetovni škandal, kakršnega svet še dolgo ni doživel.

Zagoneten umor v brzovlaku

V kupeju I. razreda brzovlaka Pariz-Thionville so našli oni dan med pregledovanjem vlaka na končni postaji v Thionville truplo poročnika Gastona Tuilliera. Na tleh je ležal samokres. Mladenič je bil ustreljen v levo sence in krogla mu je bila obitala v desni strani lobanje. Rana je bila smrtna. Prvi hip so mislili, da gre za samomor, čeprav je bilo čudno, da je bil samomorilec levičar. Preiskava je pa kmalu ovrgla to domnevo. Zda je znano, da je bil poročnik Tuilliere med vožnjo umorjen. Motiv umora je zagoneten. V umorjenčevem žepu so našli denarnico z 950 frankov, kar priča, da ni bil oropan.

Ze ob prvem pregledu se je zdelo čudno, da ima dozdnevni Gaston Tuilliere klobuk z začetnima črkama P. H. Kmalu se je izkazalo, da je bila preiskava na napačni poti. Poročnik Tuilliere služi v telesni straži predsednika Lebruna. Dokumenti so mu bili lani ukradeni z večjo vsoto denarja. Umorjeni se piše Pierre Hilarion. Nobenih točnih podatkov o njem nimajo. Znano je samo, da je bil star 25 let in da je okradel več lahkovernih deklet. Imel je stike s tr-

govci z mamili, najbrž s tolpo, ki so več njenih članov nedavno aretirali, med njimi tudi graščaka Louisa Liona. Policija je našla v Hilarionovem stanovanju v Parizu dokaze, da je bil večkrat v Tunisu, Alžiru, v Italiji, Nemčiji in Španiji. Med pisni deklet, s katerimi je imel zveze, so našli tudi pismo neke Marte, baje češke plesalke, ki piše, da si mora končati življenje, če bi jo Hilarion zapustil, ko jo je pripravil ob vse. Policija domneva, da je postal Hilarion žrtv svojih pajdašev, ki so se najbrž bali, da bi jih utegnili izdati.

Punčke za angleški princeski

Čeprav je na tisoče pariških otrok poslalo angleškega princeskama Elizabeti in Margaret-Rose pisma, naj prideta v Pariz s svojimi starši in čeprav je bila ta splošna želja pariških otrok tudi osebno tolažena angleškemu poslaniku v Parizu siru Ericu Phippsu, vendar angleških princesk v Parizu ne bodo mogli pozdraviti, ker strogi protokol tega ne dovoljuje. In tako je Pariz sklenil poslati princeskama vsaj bogato darilo. Pošlje jima tri punčke, velike kakor dveletni otroci z vso opremo, kakršne še ni imela nobena punčka na svetu in celo še nobena princeska. Vsaka punčka bo namreč imela 28 oblek, ki jih bodo izdelali največji pariški modni saloni od Rochasa, Marly Rouffa in Lavina do Lelonga in Shippardellija. Vsaka punčka bo imela tudi dragulje iz največjih pariških draguljarn, kožuhček od najbolj slovečega pariškega krznarja, mnogo toaletnih potrebščin, čevljev, svilenih nogavic, skratka vsega najlepšega in najdražjega v izobilju.



Srečne punčke, — bo vzdihnila marsikatera Parižanka, ko bo videla to razkošno opremo angleških princeskama namenjenih punčk. To je res nekam čudno darilo. Toda na drugi strani moramo pomisliti, da gre tudi pri tem v prvi vrsti za poglavitno in utrditev angleško-francoskega prijateljstva, za kar ni škoda milijonov.

Profesor in kača

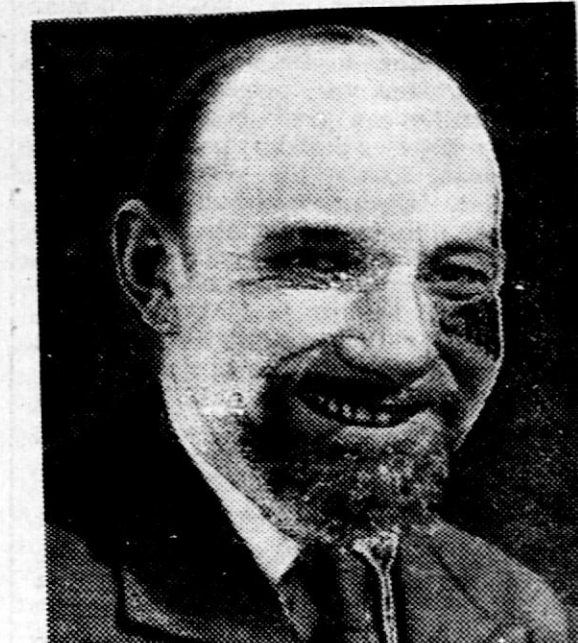
Silno razburjenje je nastalo v neki potovalni pisarni v Parizu, ko so našli v zabojku 80 cm dolgo kačo. Uradniki so bili vsi iz sebe, videč, da je kača zlezla iz zabojke in da se plazí po pisarni. Nič ne imel poguma zadržati jo, ker niso vedeli, kakšne vrste je. Končno je pa šinila nekemu srečna misel, da je nastavl kači zabojček. Uradniki so si globoko oddahnil in brž so obvestili policijo, ki je poslala kačo v živalski vrt. Tam so ugotovili, da gre za zelo nevarno strupeno kačo iz Braziliije in da so imeli uradniki srečo, da ni nikogar picila.

Komaj so pa spravili kačo v živalski vrt, je prihitel v potovalno pisarno popularni francoski profesor in ves nesrečen je iskal svoj zabojček. Izkazalo se je, da je tudi on hotel odnesti nevarno strupeno kačo v živalski vrt, pa je v svoji raztresenosti za-

bojček pozabil v potovalni pisarni. Zda, bo pa moral plačati precej visoko kazen, ker ni pazil na kačo, ki bi bila lahko povzročila veliko nesrečo. Profesor je hotel redko kačo podariti živalskemu vrtu, a zda, bo za svojo velikodušnost še kaznovan.

Wilkinsova ekspedicija

Slavni polarni raziskovalec sir Hubert Wilkins je izjavil, da bo imel meteorološko postajo v podmornici pod večnim ledom na severnem tečaju. Na ledu bi po njegovem mnenju meteorološka postaja ne bila mogoča, kajti ledene gore se pomaknejo vsak dan 8 km proti jugu. Wilkinsova podmornica tehta 250 ton, narejena je iz rje prostega jekla in lahko ostane tri leta pod vodo in ledom. Z električnimi vrzalnimi napravami bodo lahko izvrtili skoraj led odprtno za 4,50 m dolgo cev s premerom 120 cm. Po tej cevi se bo premikalo električno dvigalo in tako se bo lahko posadka dvigala na led, kjer bo opravljala znanstveno delo. Obenem bo pa imela podmornica dotok svežega zraka.



Hrano bo dobivala posadka Wilkinsove podmornice z letalom. Konec cevi se da električno segrevati, tako da se led okrog podmornice hitro raztopi in podmornica se lahko čez eno uro vedno vrne tja, odkoder jo je v prejšnjem dnevu odnesel mornski tok in tam zopet izvrta odprtno za cev. Stroški za ekspedicijo bodo znašali letno v našem denarju okrog 6.000.000 dinarjev. Delo te polarne meteorološke stanice bo po Wilkinsovem mnenju izredno važno za letalstvo, za pomorstvo in za meteorologijo.

Kaj naj počno pisatelji?

To vprašanje sta si zastavila Sinclair Lewis in R. Verel, nagradjena z Goncourtovo nagrado za roman »Kapitan Conanc. Sinclair Lewis pravi, da se čas, ki so ga imeli naši občine na razpolago za čitanje knjig, vedno bolj krči in da zavzajajo njegovo mesto poslušanja radia, kino in sport. Mlad literati, ki nečeno živijo iz rok v usta ali celo trpeti pomanjkanja, naj bi si izbrali kak drug boljše poklic, v katerem bi lahko več zaslužili. Ni treba, da je to novinarstvo, javno delo ali učiteljska služba, kajti to se preveč približuje literaturi. Pisatelj naj bi bil v svojem poklicu tudi v stiku z neletterarnim svetom, da bi spoznal, kako si služijo navadni ljudje vsakdanji kruh. Primerne poklice vidi Sinclair Lewis v zdravništvu, umetnostnem rezbearstvu ali letalstvu. Toda zakaj bi se ne mogel mlad literat posvetiti tudi trgovini, odpreti branjarijo ali prodajati bencin iz črpalke?

R. Verel pa ne skrbí za preživljanje pisateljev, temveč jim naznačuje pot pri sedanjih krizi. Po njegovem mnenju bi se moral vsak pisatelj zdati zanimati za javne zadeve bolj kakor kdajkoli. Najvažnejše delo opravljajo tisti pisatelji, ki opozarjajo svet, da ima njihove domovine mnogo krepkih, poštenih in marljivih ljudi, da je takih ljudi nešteto, da je treba korakati z njimi in opirati se na nje. Treba je najti smisel za to, kaj je pravi človek, ali kratko rečeno, treba je najti človeka, ki ga je našla nemirna doba povsem izgubila.

Tri letalske nesreče

V četrtek popoldne se je pripetila nad Prago težka letalska nesreča. Sedem vojaških letal je letelo nad mestom, pa so tri v ostrem ovinku trčila skupaj ter padla na vrt blizu naselbine Palata na Hrebentach. Posadke so hotele poskakat iz letal s padali in narednik Smolik, ki je skočil prvi, se je rešil. Druga dva se pa rešitev ni posrečila, ker sta bili letali že prenikzo. Ubila sta se narednika Mo-

tyčka, star 27 let in Rys, star 22 let. Nesreča je zadela akrobatska letala, ki so se pripravljala za nastop na armadnem zletnem dnevu. Dvigajoče se srednje letalo je zadelo s krili ob sosedni letali in tako so vsa tri letala tresla na tla. Ostala štiri letala so krožila nad krajem nesreče, potem so se pa vrnili na letališče. Z letališča se je dvignila takoj velika skupina bombarderskih in lovskih letal, ki so izkazala prvo čast padlim letalcem.

Pri Toursu v Franciji se je pa pripetila težka letalska nesreča v četrtek ponoči. V vojaškem letalu je bilo 7 moških posadke, ki so vsi našli pod razvalinami razbitega letala smrt. Bilo je pet častnikov glavnega štaba letalskega ministrstva, en podčastnik radijske postaje in en podčastnik — mehanik. Nesreča se je pripetila ob dveh ponoči. Letalo je v zraku eksplodiralo in po padcu se zgorelo. Ker je bilo prenikzo nad zemljo, so se padala samo napol odprla in posadka se ni mogla rešiti.

O letalski nesreči poročajo tudi iz Tarvisu v Italiji, kjer sta se smrtno ponesrečila predsednik mestnega Aerokluba Virgilio Appiani in drugi tajnik Bozzilli.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Nedelja, 26. junija

8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8:15: Sprejem gostov iz Češkoslovaške (prenos s kolodvora). — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Prens cerkvene glasbe iz timske cerkve. — 10:15: Verski govor (insgr. Viktor Steeka). — 10:30: Slovenski plesi (plošče). — 11: Prens otvoritve jubilejne razstave Prosvetne zveze. — 11:30: Otroška ura (Teška Marička). — 12: Narodne ob spremljevanju Kmečkoga tria, poje gđ. Štefka Korencanova. — 13: Napovedi. — 13:30: Za kratke čas (grra Radijski orkester). — 17: Kmet. ura: O vzreji mlade živine (g. Janez Zobe). — 17:30: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike. Sodelujejo: gg. Jean Franc, Vekoslav Janko in Stanko Avguš: vmes Radijski orkester. 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Naša trgovska mornarica in naša pomorska politika (Viktor Cerič, dir.) Zgb. — 19:50: Udovčevina in Lovšetova (plošče). — 20:15: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Bodimo danes dobre volje (plošče). Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 27. junija

12: Glasbene slike (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Sramel kvartet »Štirje fantje«. — 14: Napovedi. — 18: Pester spored Radijskega orkestra. — 18:40: Ljubljanski St. Jakob od Valvazorja do Plečnika — II. d. (g. dr. Jože Rus). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Velikokikindsko okolica (dr. D. Nikolič). — 19:50: Zanimivosti. — 20: Konec. Sodelujejo: pevski zbor Glasbene Matice (dirigent Mirko Polič), ojačeni Radijski orkester (dirigent D. M. Sijame) in prof. K. Rupel (k. solist). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Konec lahke glasbe (Radijski orkester). — Konec ob 23. uri.

Torek, 28. junija

9: Slovenska ura: Vidovdanska proslava. — 9:30: Prens iz Martjanišča — blagoslovitev zastave VKD. — 10: Prens cerkvene glasbe iz stolnice (oddaja prekinitvena od 10.30. do 12). — 12: Trj. srca — ena pesem: Jugoslavija! (koncert Radijskega orkestra). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Iz naše domovine (plošče). — 18: Prens slavnostne akademije Prosvetne zveze iz velike dvorane Uniona. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Naše pomorsko ribarstvo in njegova ekonomska važnost (A. Plančič) Zgb. — 19:50: A. Dvořák: Simfonija št. 4. d. ur. (plošče). — 20:30: Prens govorov z akademije Čehoslovakov (iz opernega gledališča). — 21:15: Reportaža bakljade (prenos z banske palače). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Jugoslovanske narodne pesmi in plesi (koncert Radijskega orkestra). Konec ob 23. uri.

Sreda, 29. junija

8:30: Reportaža spreveda udeležencev mednar. mladinskega takora in jubilejnih spreveda PZ. — 9:30: Vesel jutranji koncert. — 10:30: Prens službe božje s Stadijona. — 12: Slovenski vokalni kvintet. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Koramnice, valčki in polke (plošče). — 15: Reportaža javnega nastopa na Stadijoni. — 18:15: Duet bratov Golobov. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Pomorska ideologija in vojna mornarica (Nikola Stanković) Zgb. — 19:50: Sorokin: Ruski potpuri (zbor uralskih kozakov, plošče). — 20: V. Parnov ureši. Sodeluje g. Jože Gostič, prof. M. Lipovšek (spremljiva) in Radijski orkester. — 21:30: Čajkovski: Koncert za violino z orkestrom op. 35 (Bronislav Huberman in vel. simf. orkester — plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Kvartet mandolin (M. Antunović). Konec ob 23. uri.

H E REYBAUDOVA:

OSUETA

ROMAN DEKLUSKEGA SKRPA

Tak je bil mož, ki ga je prosila dona Beatrix za nasvet, kaj naj stori s svojo hčerko. Bil je prejšnji dan na svečanosti, videl je obup rodbine, ki je bila dona Tereza omadeževala njeno čast in bil je eden najbolj vnetih v iskanju načina, kako bi se dala ta zadeva spraviti s sveta.

Ko mu je dona Beatrix vsa objokana povedala, da se je njena hči zopet našla, je bil tega zelo vesel zavoljo uboge duše, ki naj bi njena stroga pokora odkupila greh. Vesel je bil tudi zaradi osvete, s katero naj bi dona Tereza omogočila odkriti njenega ugrabitelja. Čeprav se je zdelo več kot verjetno, da je šla z njim prostovoljno, je imela rodbina Vasconcellos dovolj vpliva, da bi izposlovala proti njemu sramotno obsodbo. Kanonik je vzel v roke vso to zadevo in najprej je hotel govoriti z dono Terezo.

Bilo je ob osmih jutraj. Ljudje so hiteli na delo, bile so jih polne ulice v okraju, kjer je stal dom Vasconcellov. Toda pod drevesi dvoredna Alameda je stal na preži samo Paco Rosales. Čim je pri-

šel mimo kanonik, je iztegnil roko in ga prosil vbojajme, potem mu je pa sledil v cerkev.

Jutranja maša je bila že končala in le dve ali tri pobožne ženske so še mrmrale svoje očenase pod korom. Za stebrom klečeli Tovalito je z otožno pobožnostjo motril dono Terezo. Le-ta je sedela v spovednici, roke povešene, lasi razpuščene, pogled uprt na eno mesto. Bilo je nekaj strašnega v tej negibnosti njenega obraza. Bila je vsa pogreznjena v svojo bolelost in potrlost.

Kanonik je opravil v cerkvi kratko molitev, potem je pa stopil k dekletu, ki ga menda ni opazilo.

— Vstanite, Tereza, — ji je dejal.

Pri tem glasu je Tereza zadržala in molče vstala.

— Vzemite svoj pajčolan. Nataknila si ga je na glavo in si zakrila z njim obraz.

— Pojdite z menoj. Poskusila je slediti mu, toda kolena so ji klecala in instinktivno je iztegnila roko, da bi se naslonila na kanonikovo ramo. Toda kanonik jo je pehnil od sebe. Bila bi padla, da ni prikočil Tovalito in da je ni prestregel.

— Pojdiva, — je dejal kanonik, — poklonite se bogu in pojdite z menoj.

Ubogala ga je. Kanonik je šel naprej, ona se je pa vlekla za njim. V primerni razdalji sta jima sledila oba berača. Nesrečno dekle je šlo tako skozi del mesta, ne da bi se bil kdo zmenil za njo. Pač

so jo pa spoznali ljudje v okraju, kjer je stanovala. Tu se je zbrala množica in zasledovala ju je z ogorčenimi klici, sramotilnimi besedami in neslanimi šalami. Gnetli so se okrog nje s kruto radovednostjo in vsi, ki so od prejšnjega dne govorili o njeni ugrabitvi, so delali glasne opazke o njenem povratku. Ona je pa mirno prenašala njihove žalitve, njihovo ponižujoče sožitje in zdelo se je, da sploh ni potrta. Kanonik jo je nalašč postavil tako na nekakšen pranger. On sam je prenesel vso to s ponosno udanostjo pobožnega človeka, ki opravlja težko delo poguma in udanosti v voljo božjo. Šele na domačem pragu se je obrnil in dejal glasno:

— Greh je bil javen, pokora mora biti tudi javna. Doma je padla Tereza na kolena in kričnila razprostrtih rok:

— Mamica! ...

— Matere nimate več, je dejal kanonik in potisnil dono Beatrix nazaj, — tudi rodbine nimate več. Svet je vas obsodil, prosite boga, da vam odpusti vaš greh.

Odvedel jo je v sobo, ki jo je bila pred dvema dnevnoma zapustila tako lepa, tako okrašena za svečanost svoje poroke. Tudi takrat jo je spremljala množica, toda takrat ji je čestitala in želela vso srečo. Pri tem živem in še tako svežem spominu se je mlado dekle končno zjokalo in naenkrat se je zavedlo svojega strašnega položaja.

— Tereza — je dejal kanonik in ji podal križ, —

delajte pokoro pred Križanim in pripravljajte se na svojo usodo. Umreti morate za svojo rodbino, za vse, ki so vas poznali. Vaša pokora bo dolga, ker ste mlada, a bog kliče k sebi samo tiste, ki jih ljubi.

— Usmilite se me, — je dejala Tereza, — na tem svetu bom prenašala večne muke. Moj greh je velik...

— To boste povedali pri spovedi, — jo je prekinil kanonik. — Mene zanima samo ena beseda, jaz hočem vedeti samo ime tistega, ki je vas onečastil.

Tereza ni odgovorila.

— Njegovo ime? — je ponovil kanonik. — Cloveška pravico zahteva osveto.

— Osvetiti me? — ga je prekinila Tereza otožno žarečih oči. — To lahko pričakujem samo od boga. To ime ne pride nikoli iz mojih ust, to prisegam pri Kristusu in pri svojem večnem zveličanju...

Pri tej strašni prisegi je kanonik dvignil roko in zaklical s srditim glasom:

— Vi nečete izdati svojega zapeljivca, vi hočete, da bi zločin in sramota padla na vas samo! Dobro, kaznovani boste zanj in zase obenem.

Takoj je odšel iz sobe in zaklenil vsa vrata. Tereza se je zopet pogreznila v svojo otopenost, iz katere jo je bil za hip zdramil ta udarec. Njene moči so bile izčrpane, trpeti ni mogla več. Tako je minil dan.